

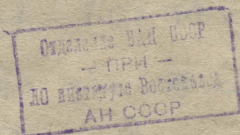
В СССР
15

1902. № 476.

ПАРАДИГМЫ
САНСКРИТСКОЙ ГРАММАТИКИ

М.в. 17620

Проф. И.П. Минаева

Санкт-Петербург
1889г.

Азбука

§1. Употребительнейшая во санскритских книгах азбука носитъ названіе Деванâгарî и состоитъ изъ слѣдующихъ начертаній:

. Гласные:

простые: आ a, आ â, इ i, ई î, उ u, ऊ û, ऋ r, ॠ ṛ, लृ ḷ,
लृ ḷ

двоегласные: ए e, ऐ ai, ओ o, औ au.

Согласные:

1. гортанные: क ka, ख ka, ग ga, घ gha, ङ ṅa

2. небные: च ca, छ cha, ज ja, झ jha, ञ ṇa

3. язычные: ट ta, ठ tha, ड ḍa, ढ ḍha, ण ṇa

4. губные: प pa, फ pha, ब ba, भ bha, म ma

5. зубные: त ta, थ tha, द ḍa, ध ḍha, न na

6. полугласные: य ja, र ra, ल la, व va

7. шипящие: श ṣa, ष ṣha, स sa, ह ha.

анусвâра • म्, अनुnâsika • म्, विसर्गः x

§2. a не имеетъ особаго начертанія, когда стоитъ за согласной; остальные гласные носимъ согласныхъ пишутся такъ:

ट â - का kâ, ट i - कि ki, ट î - की kî, उ u - कु ku, ऊ û - कू kû,
ए r - कृ kr, ऐ ṛ - कृ kṛ, लृ ḷ - कृ kḷ, लृ ḷ - कृ kḷ, ए e - के ke,
ऐ ai - कै kai, ओ o - को ko, औ au - कौ kau, कं kam, कः kaḥ.

§3. Отсутствіе гласной за согласной обозначается знакомъ viraîma — : क् k, त् t.

§4. Выпущеніе а ऋ обозначается знакомъ avagraha ऽ : अतो ऽ हं ato 'ham.

Санскр. Грамм. Листъ 1.

§5. Сложные согласные пишутся таковыя начертания: *)

§6. Начертания цифръ следующие:

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

1. 2 3 4 5 6 7 8 9 0.

§7. Первые два согласныя въ пяти классахъ и три шипящія суть гласныя, остальные и все шипящія — звонкыя. Вторая и четвертая согласная въ пяти классахъ суть придыхательныя.

§8. Звуки -ए e, ऐ o, अ ar называются гуна, अट् â, ऐ ai, औ au, अट् âр — врдхи.

Сочетанія гласныхъ конечныхъ
и начальныхъ въ отдельныхъ словахъ.

§9. Въ санскритѣ некоторые звуки не могутъ произноситься непосредственно за другими и приносятся согласно извѣстнымъ правиламъ сочетанія (самдхи). Правила эти двоякаго рода: а) внешнія, относящіяся къ начальнымъ и конечнымъ звукамъ въ отдельныхъ словахъ, и б) внутреннія, опредѣляющія произношенія звуковъ въ основахъ при соединеніи съ суффиксами.

§10. Во изъясненіе зіянія, допускаемого

*) списокъ ихъ въ концѣ книги.

въ немногихъ случаяхъ (см. 16, 17, 18), простые гласные конечные одного слова при вступлении съ подобными начальными другого сливаются и образуютъ долготу; напр.: न ना + अस्ति асти = नास्ति nâsti (не есть.) Также явление стяжения и образования долготы повторяется при вступлении другихъ гласныхъ простыхъ съ подобными т. е. $i(\hat{i}), y(\hat{y}), r(\hat{r}), a(\hat{a})$

$$अ a (अ\hat{a}) + अ a (अ\hat{a}) = अ\hat{a}$$

$$इ i (इ\hat{i}) + इ i (इ\hat{i}) = इ\hat{i}$$

$$उ y (उ\hat{y}) + उ y (उ\hat{y}) = उ\hat{y}$$

$$ऋ r (ऋ\hat{r}) + ऋ r (ऋ\hat{r}) = ऋ\hat{r}$$

$$लृ ५ (लृ\hat{५}) + लृ ५ (लृ\hat{५}) = लृ\hat{५}$$

Примеры: नास्ति nâsti (на-асти) несть, अस्तीह асти̇ха (асти-іха) есть ^{здѣсь}, मणिष्या मीदानीम् ^{бха-} niṣiṣyāmi dānīm.

§11. Стяжение अ a (अ\hat{a}) съ одною изъ необходимыхъ еѣ гласныхъ, т. е. съ इ i (इ\hat{i}), उ y (उ\hat{y}), ऋ r (ऋ\hat{r}), लृ ५ (लृ\hat{५}) называется гуна (см. 8.)

$$अ a (अ\hat{a}) + इ i (इ\hat{i}) = ए e$$

$$अ a (अ\hat{a}) + उ y (उ\hat{y}) = ओ o$$

$$अ a (अ\hat{a}) + ऋ r (ऋ\hat{r}) = अरृ ar$$

$$अ a (अ\hat{a}) + लृ ५ (लृ\hat{५}) = अलृ al.$$

गङ्गोदकम् gangōdakaṁ - вода Ганга.

§12. वृद्धि называются двогласные ऐ ai

औ ay, происходящая отъ стяжения अa(आa)
 сь е с м и ऐ ai (= ऐ ai), сь ओ o м и औ ay
 (= औ ay) (см. 8.)

सैषा सािमा-सा-मा, तत्रैव त्रप्रािवा-तुम्
 जे, गङ्गायः गङ्गायुगाय नोम् गङ्गा.

§13. अa опускается, когда непосредствен-
 но слогуетъ за е, ओ o, конечными въ слове;
 напр: हरे sv o! हरे, зацуми! विष्णवे sv विष्णो
 'वा o! विष्णु зацуми!

§14. Гласные इi(ईē), उu(ऊū), ऋr(ॠṛ), लृl(ॡḷ) передъ неподобными переходятъ въ
 полугласные: इi(ईē) вь यj, उu(ऊū) вь वv, ऋr(ॠṛ) вь रr, लृl(ॡḷ) вь लl.

इत्युच्यते वृद्धे: imj yjate br̥ddhaix-такъ гово-
 рятъ старики, एतेष्वेतदस्ति एतेष्वेतादस्ति-
 у этихъ это есть.

§15. Двогласные ऐ e, औ o (युна) передъ
 अa остаются безъ перемѣны, но अa опуска-
 ется (см. 13.)

§16. Передъ другими гласными эперехо-
 дитъ вь अय aj, ओ o вь अव av; यj вь первомъ
 слогѣ и वv во второмъ опускаются, но
 стяженіе а сь послѣдующаго гласнаго не имѣ-
 етъ мѣста; напр. सख इह सख्वा іवा o, друग्! 'сюда.

§17. ऐ ai и औ ay переходятъ при вступленіи
 сь другими гласными первый звукъ (ai) въ

आय् âj, второй (ay) въ आव् âv. И въ данномъ случаѣ j и v опускаются, но дальнейшихъ измѣненій не происходитъ; напр.

तस्मा अदात् तас्मा अदात् तोमु दाद्व

ता इह् त्मा іха-त् (двое) здѣсь.

§18. ई ê, ऊ ū, ए e въ окончаніяхъ двойственного числа какъ именъ, такъ и глаголовъ не переходятъ въ полунасные и не подвергаются измѣненіямъ, изложеннымъ въ §16. Въ словѣ अमी амि (Чл. п. множ. числ. отъ अवस् अवас) не переходитъ въ j передъ неподатною маскою; напр. हरी इमौ харि іमाу-эти (двое) Харі, विष्णू इमौ विष्णु іमाу-эти (двое) Вишну. पचेते इमौ पचते-імау- (двое) эти пекуть. अमी अत्र амि-अत्रा-эти здѣсь.

Сочетанія согласныхъ.

§19. Санскритскія слова оканчиваются на одну изъ одиннадцати согласныхъ: क् k, ख् kh, ए ê, त् t, ल् l, त् t, न् n, प् p, म् m, ल् l, ः x, ः m.

1, Придыхательная основа замѣняется непридыхательною въ словѣ,

2, Звонкія глухими,

3, Небныя гортанными; вим. क् kh, а иногда и вим. ज् jh является ट् t,

4, Изъ полунасныхъ въ концѣ слова можетъ быть только ल् l; конечная полунас-

ная τ р переходитъ въ visargu .

5., Урь шипящихъ только: х. Ви. श्र ह и व и въ концѣ слова являюща τ m मि क् k ; स् с переходитъ въ visargu .

6., Ви. конечнаго ह्र х являюща τ m , прежде τ m मि क् k .

7., Урь сонасныхъ сочетаній въ концѣ слова являюща क् pk , ह्र pm , त pt , प pn .

§20. Глухая сонная передъ звонкими звуками переходитъ въ соответствующую звонкую, своего класса, напр. (वाक् vâk + अभूत् abûṭ) वागभूत् vâg abûṭ слово было (अप ap + चटः kaṭaḥ) अचटः aḥ kaṭaḥ сосудъ для воды.

§21. τ m въ концѣ слова передъ небными (च c , छ ca , ज ja , झ ja , ञ $ña$, श्र $ṣ$) начальными слѣдующаго слова, переходятъ въ небный глухой передъ глухими и въ звонкий передъ звонкими, напр.: (तत् mat + च ca) तच्च $maḥ ca$ — это (तत् mat + जलम् $jalam$) तज्जलम् $maḥ jalam$ эта вода, तच्छृणोति $maḥ śṛṇoti$ तच्छृणोति $maḥ śṛṇoti$

§22. Передъ азычными τ m , ह्र mx , इ $ṛ$, ह्र $ṛx$, ए n тотъ же звукъ уподобляется азычнымъ; напр.: (तत् mat + टीका $ṭīkā$) तटीका $matṭīkā$ glossы на это (сочиненіе).

§23. Тотъ же звукъ уподобляется началь-

ному त्त्, напр. (तत् ताम् + लब्धम् labdham) तल्लब्धम्
tallabdhām

§24. Зубной носовой त्त् передь небными ज्, ञ्,
क्ष्, ञ्, ण्, श्, ण् переходит в небной носовой ञ्, ण्,
передь язычными इ, ऋ, ए, ऌ, ओ, ए, ऌ, ओ - в язычный ए, ऌ, ओ,
передь त्त् в ल्, ञ्. Напр.: तज्जयाति ताज्जयाति,
महाल्लामः махайल्लामः

§25. Передь гласными небными च, छ, श, ण्,
гласными язычными ट, ठ, ड, ण् и гласными зуб-
ными त्, त्, थ, त्, ध, त्, ण्, зубной носовой त्त् переходит
в анусвâру ण्, и между носовыми и слогоу-
ющей согласной вставляется шипящий звук
श्, ण् передь небными, ष, ण् передь язычными,
स्, ण् передь зубными. Напр. (चावन् छावान् + क्वागः
kṣâgah) चावंश्क्वागः छावाम् क्छावाह бѣлая коза,
(महान् माखान् + ठक्कुरः tṣakkuraḥ) महान्श्ठक्कुरः माखान्-
श्तṣakkuraḥ большой идола, (पतन् पतान् + तरुः
taruḥ) पतन्श्तरुः पतान्-старुः падающее дерево.

§26. Согласные क्, क्, ट्, त्, त्, प्, न передь носо-
выми त्, न и म्, म् переходят в соответствую-
ющие звонкие (ग, ङ, ड, ढ, ब्, ष) или же в носо-
вую своего органа (इ, ऋ, ए, ऌ, ओ, ए, ऌ, ओ); Напр.:
विष्णागः vīṣṇâgah или विङ्णागः vīṇṇâgah, जगद्वायः jagad-
vâṭhah или जगन्नायः jagannâṭhah, अन्नदी annadî
или अन्नदी annadî

§27. Носовые इ, ऋ, ए, ऌ, ओ, ऌ, ओ носов краткой.

гласной при вступлении съ последующей гласной удваиваются; напр चवन्नः dhavanāṣvaḥ, सुगन्नास्ते sugannāste.

§28. Передъ гласными म् и остается безъ переносны; напр. त्वम त्वाम् अप्रा-त्येयं.

§29. Передъ согласными пяти классовъ म् или замѣняется ануस्वारомъ ँ, или переходитъ въ носовую органа последующей согласной; напр: (त्वम् त्वाम् + करोषि करोमि) त्वंकरोषि त्वाम्-करोमि, त्वंकरोषि त्वाम् करोमि

§30. Непереносно переходитъ въ ануस्вару म् передъ полугласными य, र, ल, व् и передъ шипящими श, ष, स, ह; напр: कहन्तीति कारुण्यं रोदति-жалобно плачетъ, सत्वरं याति सत्वाराम् jāti - спешно идетъ, मोक्षं सेवते मोक्षाम् सेवते, विद्यां लभते vidyām labhate, मधुरं हसति मधुराम् হাসति - сладко, смеется.

§31. Въ концѣ фразы म् остается безъ переносны; напр: एवम् एवम् तच्छ, एवम् दुःखम्, मङ्गलम् माङ्गलम्-благо.

§32. Висарга: х передъ гласными немыми च, र, छ, क, переходитъ въ श, ष, передъ ट, त, ठ, थъ въ язвуемую ष, передъ त, ट, थъ въ зубную шипящую स.

§33. Передъ шипящими श, ष, स, विसारга: х остается безъ переносны, или она уподобля-

ется послѣдующейъ иштанцей²; напр: सुप्तः शिथः
 сунтаः शिथः ° शिरा ° ° पताः शिथः स्थायीं यु-
 न्कि, प्रथमः सर्गः प्राक्तामाः सर्गाः प्रथमस्सर्गः प्रा-
 त्तामाः सर्गाः

§ 34. Передъ звонкими висарга, слѣдующая
 не за ञ् а или ञ् ट ँ переходитъ въ र्; напр:
 कविरयम् कविर अजम् एतम् पठम्, वायुर्वाति वायु-
 वाति - въ теръ дуетъ.

§ 35. र् р разбившійся изъ висарги передъ послѣ-
 дующимъ र् р выпадаетъ, а предшествовавшая
 ему гласная удлинняется; напр: पुनारोमी पुनā
 роमी опять болонъ.

§ 36. Въ словахъ оканчивающихся на ञ्: अ: висарга
 передъ гласными, за исключеніемъ крапкой ञ्, а,
 выпадаетъ: कुत ञ् गतः кута ँ गताः откуда при-
 шель, क एषः ка ешаः кто этотъ.

§ 37. ञ्: अ: передъ звонкими согласными и
 передъ начальною ञ् а переходитъ въ ञि ०, а по-
 слѣдующая ञ् а опускается: नरो ऽयम् नारो 'jam
 этотъ человекъ, निर्वणो दीपः нирвано दीपाः погас-
 шій свѣтъникъ.

§ 38. Въ словахъ оканчивающихся на ञ् ट: ँ, а,
 висарга передъ всеми звонкими согласными
 и передъ всеми гласными опускается:
 ञ् ञ् ञ् अस्वā अम् एतम् кони, हता गतः хатā гахаः
 убитые слоны.

§39. Въ словахъ सः स^{सै} (и एषः ешахъ этого висорга выпадаетъ передъ всеми согласными и гласными, но не передъ ञ् a, въ послѣднемъ случаѣ ञः^अ переходитъ въ ञी o, а послѣдующая ञ् a опускается.

Внутреннія сочетанія

§40. Гласные इ i, ई ī, उ u, ऊ ū. передъ суффиксами начинающимися съ гласной могутъ переходить въ इय् ij или उव् uv; напр: भू भ्रूय् भूवि भ्रूयवि, ची भ्रूयि चि भ्रूयि.

§41. इ i, उ u передъ коренной् र् r или व् v, если за этими буквами слѣдуетъ согласная, обычно вѣчно удлиняются; напр: विव् विव् दीव्यति विव्यति, चुर् चुर् चूर्चः चूर्चः.

§42. ञ् ञ् корня передъ согласными суффиксами переходитъ въ ईर् īr, а послѣ губныхъ въ ऊर् ūr, напр: स्तृ स्तृ स्तीर् स्तीर्ना, पू पू पूर् पूर्ना, गृ गृ गीर् गीर्जते.

§43. ए e, ऐ ai, औ o, औ ay передъ гласными и полугласной य् j переходятъ въ अय् aj, आय् āj, अव् āv, आव् āv, напр: रै राі राय् rāji, गो गो गवा gav-ā गव्य- gavja.

§44. Конечные согласные основъ и корней остаются безъ измѣненія передъ суффиксами, начинающимися съ гласныхъ, полугласныхъ и носовыхъ; при встрѣчѣ съ другими звуками суффиксовъ

они изгибаются сообразно съ выше изложенным правилам, напр: वल्लि वल-मि, но वल्लि वाक्-मि.

§45. त्, त्, च्, त्х въ начале суффиксовъ, стоя за звуковыми придыхательными переходятъ въ звуковые и принимаютъ придыханіе (два придыхательныхъ не могутъ стоять рядомъ) напр: बुद्ध् बुद्ध + त्ता = बुद्ध् बुद्धा.

§46. Зубные носовъ языковыхъ переходятъ въ язычные, напр: विष् विष् + त्ता = विष् विष्ता,
षट् षट् + त्ता = षट् षट्ता.

§47. Носовъ च्, ज्, ञ्, न् переходить въ ञ्, напр: ज्ञ ज्ञा.

§48. त्, न्, имѣя за собою гласную или त्, न्, म्, य्, व्, а передъ собою въ томъ же словѣ ञ्, र्, ञ्, र्, ञ्, непосредственно или будучи отгорожены отъ одной изъ нихъ гласными, гортанными, зубными и य्, व्, ह्, *м, переходить въ ए, न्

ञ्	гласные, क्, छ्, ग्, घ्, ङ्	त्, न्, गласные म्, य् व्, ज् व्
ञ्		
ह्		
व्, य्		

примѣры: ब्रह्मण्यः ब्रह्माण्य, रामायणं रामायणं,
अर्चनम् अर्चना, कुर्वन्ति कुर्वन्ति,
दर्शनम् दर्शना

§49. Если зубной स् (не коренной, въ суффиксѣ) предшествуетъ гласная (но не अ или आ) или क्, र्, ल्, а за ней слѣдуетъ гласная или

त, थ, म, न, म, य, व, или суффиксы क, क्, कल्प
का, का, पा, पा, она переходит в व, в, хотя бы
отделяясь отъ гласной (но не отъ क, क्, र, ल, ण)
анुस्वारом, ण, विसरणом: х или имплицитно.

гласная	ः म		гласная, त, म, थ, म,
(исключая अ, आ, इ)	: ख	स्, र	न, म, य, व, क, क
क, र, ल, ण	имплиц.		कल्प का, पा, पा

примеры: सर्पिषा सर्पिषा, सर्पिषि सर्पिषि; अनुष्ठानम्
अनुष्ठानम्, अनुष्ठानम्, अनुष्ठानम्, अनुष्ठानम्,
वाहु वाहु, सर्पिषत् सर्पिषत्, सर्पिष् सर्पिष्,
सर्पिः सर्पिः, सर्पिः सर्पिः.

§50. Передъ क्, र ставится च, र в середине слова
непрерывно после долгой или краткой гласной
напр: इच्छति iṅxatī, स्नेच्छ स्नेच्छ, गच्छति gaṅxatī — в
начале слова после краткой непрерывно, а также
после आ, इ, ए, औ (после долгой гласной произвольно):
बदरीच्छाया badarīṅxājā или बदरीच्छाया badarīṅxājā,
तवच्छाया ta va ṅxājā, आच्छादयति āṅxādaṅxatī, माच्छिदत्
maṅxīdat.

§51. Если слово оканчивается на ह, र, ल, ण, क, क्,
य, व, а начинается на ग, र, ड, ढ, ब, ष, и если придыхательная
должна переходить в непридыхательную, то придыхание
переносится на начальную букву; напр: दुह् दुह् चवति dāvatī — दुह् दुह्, दुह् दुह्.
बुध् बुध् — बुध् बुध्, बुध् बुध्.

Склонения

§52. Имена в санскрите имеют три рода: мужской, женский и средний; три числа: единственное, двойственное и множественное и восемь падежей: Именительный, Звательный, Винительный, Орудный, Дателъный, Творительный, Родительный и Местный.

§53. Падежные окончания суть следующие:

	Ед. ч.			Дв. ч.			Мн. ч.		
	м.	ж.	ср.	м.	ж.	ср.	м.	ж.	ср.
И	स्	स		औ	ay	ई	अस्	ac	इ
З.	—	—							
В.	अम्	am							
О.	आ	ā		ध्याम्	ḍxjā	m	भित्	ḍxic	
Д.	ए	e							
Т.	अस्	ac							
Р.	अस्	ac		औस्	oc		आम्	ām	
М.	इ	i							
							सु	cy	

§54. Основы среднего рода в И. З. В. дв. ч. имеют окончание ई; в тех же падежах мн. ч. принимают окончание इ и вставляют носовую передь носовидною согласной основы, гортанную передь гортанною, адрогную передь адрогною, зубную передь зубною, губную передь губною, передь шипящими и передь ह्-анусвâру

§55. Именные основы оканчиваются:

I., на согласные: а) основы нешипящие

и б) изгибляющіяся

II, на шасныя: а) на ऋ a и ऌ ā б) на इ i и उ u
в) на ई ī и ऊ ū г) на ऋ r г) на ऐ ai, औ o, औ au.

§ 56. Изгибляющіяся основы имеютъ три
два или три формы. Въ первомъ случаѣ одна
основа полная является въ слѣдующихъ паде-

жахъ:
$$\left. \begin{array}{l} \text{У. З. Р. ед. ч.} \\ \text{У. З. Р. дв. ч.} \\ \text{У. З. мн. ч.} \end{array} \right\} \text{ мужеск. рода}$$
 и въ

У. З. Р. мн. ч. основъ среднего рода. Сла-
бая форма: является во всѣхъ остальныхъ
падежахъ.

Во второмъ случаѣ основа имеетъ полную
форму въ трехъ же выше названныхъ падежахъ,
среднюю въ падежахъ, окончанія которыхъ начи-
наются согласной, и слабую во всѣхъ осталь-
ныхъ.

Основы на согласную

§ 57. а) Изгибляющіяся:

основа трехъ родовъ सुहृ सुхृद-другъ (1)

		Ед. число.	
		м. ж.	м. ж. ср. р.
У.	सुहृत् सुхृत्	ср. р.	Д. सुहृवे सुхृद-е
З.	—		III. }
В.	सुहृवस् सुхृदामि सुहृत् सुхृत्		Р. } सुहृवः सुхृद-ам
О.	सुहृवा सुхृद-ā		М. सुहृदि सुхृद-ि

Множ. число.

м. м.

ср.

У. 3. Б. सुहवः सुखदाः सुहवि सुख-न-देः

0. सुहविः सुखद-द्विः P. सुहवाम् सुखद-अम्

2. III. सुहवः सुखद-द्विजः M. सुहवसु सुखत-सु

2 двойств. число.

У. 3. Б. सुहवौ सुखद-अय सुहवौ सुखद-त

0. 2. III. सुहवाम् सुखद-द्विजम्

P. M. सुहवोः सुखद-०ः

§ 58. Основа गिरि vip-वोच (2)

У गीः विः

3 —

Б. गिरिम् वि-अम्

0. गिरि वि-अ

2. गिरे वि-ए

III. गिरिः वि-अः

P. गिरिः वि-अः

M. गिरि वि-इ

$$\left. \begin{array}{l} \text{गिरिः वि-अः} \\ \text{गिरिम् वि-अम्} \end{array} \right\} \text{गिरौ वि-अय}$$

गीर्भिः वि-द्विजः*

गीर्भ्यः वि-द्विजः*

गीर्भ्यः वि-द्विजः*

गिराम् वि-अम्

गीर्भ्य वि-अय**

गिरौ वि-अय

गीर्भ्याम् वि-द्विजम्*

गिरौः वि-०ः

Основа гирि-वि-वोच

1) Двойные основы

§ 59. Основы на अत् अतः

अवत् अदत्त и अवत् अदत्त-अद्युजि

Множ. ~~число~~ род.

3, 2.

У. 3. अवत् अदत्त

0. अवता अदत्त-अ III. P. अवतः अदत्त-अः

Б. अवतम् अदत्त-अम् 2. अवते अदत्त-ए M. अवति अदत्त-इ.

* см. § 41.

** см. § 49.

U. 3. अदन्तः adant-ax

D. वोिन्तव. चुसु

B. अदतः adam-ax

U. 3. B. अदन्तो adant-ay

O. अदन्तिः adad-dxiḥ

O. D. M. अदद्गाम् adad-dxjām

D. M. अदद्गः adad-dxjāḥ

P. M. अदतोः adam-ox

P. अदताम् adam-ām

M. अदत्सु adam-cy

Ср. р. U. 3. B. द. र. अदत् adam ड. र. अदती adatiḥ म. र. अदति
adant-i.

§ 60. Основа महत् mahat и महान् mahānt-великий

द. र. U. महान् mahān

म. र. U. 3. महान्तः mahānt-ax

3. महन् mahān

B. महतः mahat-ax

B. महान्तम् mahānt-ām

O. महद्भिः mahad-dxiḥ

O. महता mahat-ā u. m. d.

u. m. d.

ड. र. U. 3. B. महान्तो mahānt-ay

O. D. M. महद्गाम् mahad-dxjām u. m. d.

§ 61. Основы на मत मत и वत् वत удлинняются

конечную шасную в U. द. र. напр.:

U. द. र. अग्निमान् agnimān | म. र. U. 3. अग्निमन्तः agnimant-ax

B. अग्निमन्तम् agnimant-ām B. अग्निमतः agnimat-ax

3. अग्निमन् agnimān.

D. U. 3. B. अग्निमन्तो agnimant-ay

Отъ основы हानवत् ज्ञानावात ज्ञाणुयिḥ U. द. र.

ज्ञानवान् ज्ञानावाḥ. Такая же склоняемая भवत् श्वावत

(U. भवान् श्वावाḥ, 3. भवन् श्वावान् или भोः श्वोḥ) в значе-

нии „Ваша Милость“, भवत् в смысле сущиḥ склоня-

ется, какъ अवत् adam (см. § 59.)

§ 62. Основы на इन् in.

दण्डन् दण्दि in и दण्डि दण्दि-मेषोऽयम् पञ्चमः.

U. दण्डी दण्दि	} दण्डिनः दण्दिनाम्	} दण्डिनौ दण्दिन-ाम्
3. दण्डन् दण्दि in		
B. दण्डनम् दण्दिन-ाम्		
O. दण्डिता दण्दिन-ा	दण्डिभिः दण्दि-स्त्रिभ्यः	} दण्डिभ्याम् दण्दि-स्त्रिभ्यः
D. दण्डिते दण्दिन-े	दण्डिभ्यः दण्दि-स्त्रिभ्यः	
दी. P. दण्डितः दण्दिन-ाः	P. दण्डिताम् दण्दिन-ाम्	} दण्डिनीः दण्दिन-ाः
M. दण्डिनि दण्दिन-ि	दण्डिभ्यु दण्दि-भ्यु	
Cp. p. U. 3. B. eg. 7. दण्डि दण्दि ऽब. 7. दण्डिनी दण्दिन-े म. 7.		

दण्डीनि दण्दिनि

§ 63. Основы на ईयस् ijas

गरीयस् garījas и गरीयांस् garījāms - таяжени-и-и-и

Ed. 7. M. p.

Множ. чис.

U. गरीयान् garījān

U. 3. गरीयांसः garījāms-āḥ

3. गरीयन् garījan

B. गरीयसः garījas-āḥ и. म. ऽ.

B. गरीयांसम् garījāms-ām ऽब. 7. U. 3. B. गरीयांसौ garījāms-āu

O. गरीयसा garījās-ā и. म. ऽ. दी. III. गरीयोभ्याम् garījo-ḥjāms-ā. म. ऽ.

Основы средн. пада Eg. 7. U. 3. B. गरीयः garījaḥ

ऽब. 7. U. 3. B. गरीयसी garījās-ī म. 7. U. 3. B. गरीयांसि garījāms-i

2) Пройсхвья основы

§ 64. Основы на अच् ar.

प्रत्यच् pratyac, प्रत्यक्ष् pratyakṣ, प्रतीच् prātīc - cāgac

मुख. p.

Eg. 7. U. 3. प्रत्यक्ष् prajakṣ B. प्रत्यक्षम् pratyakṣ-ām O. प्रतीका pr-
mīrā. и м. 9.

Мн. р. II. 3. प्रत्यक्षः pratyakṣa-ḥ द्व. र. II. 3. B. प्रत्यक्षे pratyakṣe-ay
 B. प्रतीक्षः pratīkṣa-ḥ ०३॥ प्रत्यक्ष्याम् pratyakṣyām
 0. प्रत्यक्षिः pratyakṣa-ḥ P. M. प्रतीक्षोः pratīkṣoḥ
 ३॥ प्रत्यक्ष्यः pratyakṣya-ḥ Средн. р.
 P. प्रतीक्ष्याम् pratīkṣyām द्व. र. II. 3. B. प्रत्यक् pratyak
 M. प्रत्यक्ष्युः pratyakṣya-ḥ द्व. र. II. 3. B. प्रतीक्षीः pratīkṣi-ḥ
 Мн. р. II. 3. B. प्रत्यक्षिः pratyakṣa-ḥ

§ 65. Основы на अन् अन्, मन् मान, वन् वान्.

राजन् rājan-ḥ राज्ञां rājñān, राज rāja, राज्ञः rājñ
 द्व. र. Мн. र. द्व. र.
 II. राजा rājā } राजानः rājñān-ḥ } राजानो
 3. राजन् rājān } } rājñāṇau
 B. राजानम् rājñān-am राज्ञः rājñ-ḥ
 0. राजा rājā-ā राज्ञिः rājñi-ḥ } राज्याम्
 ३. राजे rāj-ē ३॥ राज्यः rājya-ḥ } rājyām
 III. P. राज्ञः rājñ-ḥ P. राज्याम् rājñ-ām } राज्ञोः
 M. { राज्ञिः rājñi-ḥ M राज्युः rājya-ḥ } rājñ-ḥ
 { राज्ञिः rājñi-ḥ

α) основа ср. р. नासन् nāsan-ḥ

द्व. र. द्व. र. Мн. र.
 II. B. नास nāsa } नासी nāsi-ḥ II. 3. B. नासति
 ३. { नास nāsa } } nāsan-ḥ
 { नासन् nāsan

б) ब्रह्मा ब्रह्मिन् त्वरेण् मित्येत् त्रि основы:

ब्रह्माण् ब्रह्मिन्, ब्रह्म ब्रह्मा, ब्रह्मन् ब्रह्मान्.

6.) अहन् ахан ср. р. दन् मित्येत् среднюю основу

अहस् ахас, слабю अहु ахн:

Эг.г. II.3.B. अहः ahaḥ ड.г. II.3.B. अह्नी ahanī m m अहनी ahanī

O. अह्ना aha-nā

0.3.11. अहोभ्याम् aho-bhāyam

M. अह्नी ahanī अहनि ahan-i

P.M. अह्नोः aha-noḥ

Mn.г. II.3.B. अहानि ahan-i

D.11. अहोभ्यः aho-bhāyam

O. अहोभिः aho-bhiḥ

P. अह्नाम् aha-nām

~~0.3.11. अह्नाम् aha-nām~~

M. अहःसु aha-su.

2.) अन् एवान् नेस् मिसेन्सि अन्द्युन्सि ओस्वोः

अन् एवान्, अ एवा, अन् एयन्.

Э.г. II.3.B. अन् एवान् ड.г. II.3.B. अन् एवान् Mn.г. II.3.B. अन् एवान्

3. अन् एवान्

O.3.11. अन् एवान्

B. अन् एयन्

B. अन् एवान्

P.M. अन् एयन्

O. अन् एयन्

O. अन् एयन्

Также склоняется युवन् युवान-молодой, юный.

§ 66 Основы на वस् वाः. Причастия прошедшего

ср. युवोन्सि. - रुद्रवस् पुरुद्रवस् - пракавший?

Основы: रुद्रवांस् пुरुद्रवान्स, रुद्रवस् пुरुद्रवас, रुद्रव् पुरुद्रयम्

Э.г.г. II.3.B. रुद्रवान् пुरुद्रवान्

Mn.г. II.3.B. रुद्रवांसः пुरुद्रवान्स-ах

3. रुद्रवन् пुरुद्रवान्

B. रुद्रवः пुरुद्रयम्-ах

B. रुद्रवांसम् пुरुद्रवान्स-ам

O. रुद्रवांसिः пुरुद्रवान्स-भिः

O. रुद्रवा पुरुद्रयम्-ā

D.11. रुद्रवाः पुरुद्रवान्स-भिः

D. रुद्रवे पुरुद्रयम्-е

P. रुद्रवाम् пुरुद्रयम्-ām

P. रुद्रवः пुरुद्रयम्-ах

M. रुद्रवसु पुरुद्रवान्स-सु

M. रुद्रवा पुरुद्रयम्-i

Средн. род.

Д.г. II.3.B. रुद्रवांसि पुरुद्रवान्स-ाय

Э.г. II.3.B. रुद्रवत् пुरुद्रवान्स

0.3.11. रुद्रवाम् пुरुद्रवान्स-ām

Д. II.3.B. रुद्रवा पुरुद्रयम्-ā

P.M. रुद्रवांसिः пुरुद्रवान्स-भिः

Mn. II.3.B. रुद्रवांसि पुरुद्रवान्स-i

तस्थवांस् तस्थवान्स तस्थवस् तस्थवас तस्थव् तस्थयम्.

§ 67. Основы на अ мужского рода: देव देवा - deva .

६.१. ॥ देवः देवाः	Мн.१.		Дв.१.	
३. देव देवा		} देवाः देवाः	}	देवौ देवाय
В. देवम् देवा-म्				
०. देवेन देवेना		देवैः देवाः	}	देवाभ्याम् देवाभ्याम्
२. देवाय देवाय		} देवेभ्यः देवेभ्यः		
III. देवात् देवा-त्				
Р. देवस्य देवास्य		देवानां देवानां	}	देवयोः देवायोः
М. देवे देवे.		देवेषु देवेषु		

§ 68. Основы среднего рода:

II. 3. В. един. р. ज्ञानम् ज्ञानम् - ज्ञानम्

II. 3. В. двойств. р. ज्ञाने ज्ञाने

II. 3. В. множ. р. ज्ञानानि ज्ञानानि

§ 69. Основы женского рода на आ :

रामा रामा - rāmā .

Е.р. ॥ रामा रामा Мн.р.	
3. रामे रामे	} रामाः रामाः
В. रामाम् रामा-म्	
0. रामया रामया	रामाभिः रामाभिः
2. रामायै रामायै	III. रामाभ्यः रामाभ्यः
III. Р. रामायाः रामायाः	Р. रामाणां रामाणां
М. रामायां रामायां	М. रामासु रामासु
Дв.р. II. 3. В. रामे रामे	0 III. रामाभ्याम् रामाभ्याम्
Р. М. रामयोः रामयोः	

§ 70. Основы мужского рода на ह i

हरि hari соот. нмн.

Эд.р. У. हरिः hariḥ	Мк.р. } हरयः harajaḥ	Дб.р. } हरिः hariḥ
३. हरे hare		
В. हरिम् harim	हरिन् harin	
О. हरिणः hariṇ-ā	हरिभिः hariḥxiḥ	
Д. हरये haraje	Д. हरिभ्यः hariḥbhyas	हरिभ्याम् hariḥbhyām
П. हरेः hareḥ	प. हरिणाम् hariṇ-āṁ	
М. हरौ harau.	М. हरिभुः hariḥbhuḥ	हयोः harj-ōḥ

§ 71. Основы женского рода на ह i

मतिं matiḥ - मत्स्य.

Эд.р. У. मतिः matiḥ	Мк.р. У. ३. मतयः matajaḥ
३. मते mate	В. मतीः matīḥ
В. मतिम् matim	О. मतिभिः matiḥxiḥ
О. मत्याः matj-ā	Д. मतिभ्यः matiḥbhyas
Д. मत्यै matjaiṁ	प. मतीणाम् matīṇ-āṁ
मतये mataje	М. मतिभुः matiḥbhuḥ
П. मतेः mateḥ	Д. ३. मतीः matīḥ
मत्याः matjāḥ	О. ३. मतिभ्याम् matiḥbhyām
М. मत्याम् matjāṁ	प. मत्योः matj-ōḥ
मतीः mataj	

§ 72. Основы среднего рода на ह i

वारि वāri - वडा.

Эд.р. У. वारि वāri	Д. वारिते वāriḥ-ē
३. वारिरे वāri re	П. वारिणः vāriṇ-āḥ
О. वारिणः vāriṇ-ā	М. वारिणि वāriṇ-i

ड०.र. उ. ३. ३. वारिणी वāri-न-ि म्म.र. उ. ३. ३. वारिणि वāri-न-ि

०.०.॥ वारिण्याम् वāri-ḥjām и т. д. как

Р.М. वारिणोः वāri-न-ोः в муж. родъ.

Имена прилагательные среднего рода могут склоняться по образцу основы мужеского рода, т. е.

иметь тот-же формы в Д. ॥. Р. М. Ед. р. и Р. М.

ड०.र. नाप्रेक्षितः रुचिनः रुचिनाम् (отъ रुचि रुचि
мство) или रुचे: रुचेश् как в муж. родъ.

§ 73. अस्थि अस्ति кость, दधि दध्ति кислом моло-
ко, सक्थि सक्थि мякка, अहि अहि шая образуют
формы отъ двухъ основъ: अस्थू астан и अस्थि अस्ति,
दध् दध्ति и दधि दध्ति, सक्थू сакथи и सक्थि сакथи,
अह्णा ахин и अहि аहि.

अहि аहि - шая.

Ед.р. У. ३. अहि аहि м्म.р. У. ३. ३. अहिणि аहि-न-ि

०. अह्णा ахин-а

०. अहिभिः ахи-ḥxiḥ

Д. अह्णे ахин-е

॥. अहिभ्यः ахи-ḥjāḥ

॥. Р. अह्णः ахин-аḥ

Р. अह्णाम् ахин-ām

М. अहिण ахин-и

М. अहिषु ахи-iḥ

3. { अहे ахи или
अहि ахи

Д. р. У. ३. ३. अहिणी ахи-н-ि

०.०.॥ अहिण्याम् ахи-ḥjām

Р. М. अह्णोः ахин-ोḥ

§ 74. सक्थि सक्थि шая мнѣмъ двѣ основъ:

सक्थाम् सक्थāj и सक्थि सक्थि

Ед. р. У. सक्था сакх-а

०. सक्था сакх-а

М. सक्थी сакх-āy.

3. सक्थे сакхе

Д. सक्थे сакх-е

В. सक्थाय् сакхājām

॥. Р. सक्थुः сакх-yḥ

Мн. р. М. ३. सखावः सख्वाज-अः	द्व. र. }	सखावौ सख्वाज-अः
३. सखीन् सख्खिन्		
०. सखिभिः सख्खि-सखि	}	सखिभ्याम् सख्खि-सखि
द्व. सखिभ्यः सख्खि-सखिभ्यः		
३. सखीनाम् सख्खि-न-अम्	}	सख्योः सख्खि-अः
म. सखिषु सख्खि-सु		

§ 75. पतिः *pati* *восподи* *мистер* *сеньор* *сир* *от-*
мис *и* *склонения*: द्व. र. ०. पत्या *patij-ā* ३. पत्ये *patij-e*
 द्व. र. पत्युः *patij-uh* म. पत्यौ *patij-ay*.

§ 76. Основы на ३ у муж. рода.

विष्णु *viṣṇu* *св.* *имя*.

द्व. र. ०. विष्णुः <i>viṣṇuḥ</i>	Мн. र. }	विष्णावः <i>viṣṇāv-ah</i> .
३. विष्णो <i>viṣṇo</i>		
३. विष्णुम् <i>viṣṇum</i>		विष्णून् <i>viṣṇūn</i>
०. विष्णुना <i>viṣṇu-nā</i>		विष्णुभिः <i>viṣṇu-bhiḥ</i>
३. विष्णावे <i>viṣṇāv-e</i>	द्व. र. ०. विष्णुभ्यः <i>viṣṇu-bhyah</i>	
म. र. विष्णोः <i>viṣṇoḥ</i>	३. विष्णूनाम् <i>viṣṇu-nām</i>	
म. विष्णौ <i>viṣṇau</i>	विष्णुषु <i>viṣṇu-ṣu</i>	

द्व. र. ०. ३. ३. विष्णू *viṣṇū*

०. ०. द्व. र. विष्णुभ्याम् *viṣṇu-bhyām*

३. म. विष्णवोः *viṣṇāv-oh*

Основы среднего рода (примечательна) *много*
 двойные формы, напр. *पत्यु* *модку* *модкий* в дв. р.

३. पत्यो *модко* *м* *पत्यु* *модку* ३. पत्ये *модку-н-е* *м*
अवे *अवे*. द्व. र. ०. पत्योः *मोदको* *म* *पत्युः* *मोदकु-न-अः*
 म. पत्यौ *मोदकाय* *म* *पत्युनि* *मोदकुनि*. द्व. र. ०. ३. ३. पत्यौ
मोदकुनि ०. ०. ०. पत्युभ्याम् *मोदकु-ब्य-अम्*. ३. म. पत्योः *मोदको-अः*

मम मचुनो: माधु-न-०५. Мн. р. II. 3. B. मचुनि माधु-न-०५.

Основы существительных имен мн.-
ютъ то-же особенности, какъ и основы на ३ і
ср. р., т. е. передъ суффиксами начинающимися
съ гласной вставляются н-н.

§ 77. Основы на ३ у женскаго рода.

चेनु दहेनु - корова (молочная)

Ег. II. चेनः दहेनुः Мн. р. } चेनवः दहेनाव-अ
3. चैनो दहेनो
B. चेनुम् दहेनुम् चेनूः दहेनुः
O. चेन्वा दहेन्वा-अ चेनुभिः दहेनु-दहिः
D. चैनवे दहेनाव-ए चैनैवे दहेन्वा-इ III. चेनुभ्यः दहेनु-दहिः
III. P. चैनोः दहेनोः и चेनवः दहेन्वा-अ P. चेनूनाम् दहेनु-न-अम्
M. चैनौ दहेनायु चैनवाम् दहेन्वा-अम् M. चेनुषु दहेनु-भ्यु.

द्व. र. II. 3. B. चेनू दहेनु

0 III. चेनुभ्याम् दहेनु-दहि-अम्

P. M. चैनोः दहेन्वा-अ

§ 78. Односложные основы на ई ई жен. рода.

श्री एरि красота.

Ег. р. II. 3. श्रीः एरिः Мн. р. } श्रियः एरि-अ द्व. र. } श्रीयो एरि-अय
B. श्रियम् एरि-अम्
O. श्रिया एरि-अ श्रीभिः एरि-दहिः
D. { श्रिये एरि-ए III. श्रीभ्यः एरि-दहिः } श्रीभ्याम् एरि-दहि-अम्
 { श्रियै एरि-इ
III. P. श्रियः एरि-अ P. { श्रियाम् एरि-अम्
 श्रियाः एरि-अ { श्रीणाम् एरि-न-अम् } श्रियोः एरि-अ
M. श्रिये एरि-इ M. श्रीषु एरि-भ्यु

श्रियाम् एरि-अम्

§79. स्त्री स्मृति श्रुतिना मन्त्रेण सन्ध्योऽपि ओ-
दन्ताः :

एग. उ. स्त्री स्मृति मन्. र. }	डब. र. }	
३. स्त्रि स्मृति	स्त्रियः स्मृति-अः	स्त्रियो स्मृति-अय
३. स्त्रियम् स्मृति-अम्	स्त्रीः स्मृति-म्	
स्त्रीम् स्मृति-म्	स्त्रियः स्मृति-अः	
०. स्त्रिया स्मृति-अ	स्त्रीभिः स्मृति-भिरः	स्त्रीभ्याम् स्मृति-भ्याम्
१. स्त्रियै स्मृति-अि	स्त्रीभ्यः स्मृति-भिरः	
३. स्त्रियाः स्मृति-अः	स्त्रीणाम् स्मृति-न-अम्	स्त्रियोः स्मृति-अः
४. स्त्रियाम् स्मृति-अम्	स्त्रीषु स्मृति-भ्यः	

§80. Многочисленные основы на $\tilde{e}$ и женского рода.
गौरी राय्पि गवर्ना.

एग. उ. गौरी राय्पि मन्. र. }	डब. र. }	
३. गौरि राय्पि	गौर्यः राय्पि-अः	गौर्यो राय्पि-अय
३. गौरीम् राय्पि-म्	गौरीः राय्पि-म्	
०. गौर्या राय्पि-अ	गौरीभिः राय्पि-भिरः	गौरीभ्याम् राय्पि-भ्याम्
१. गौर्यै राय्पि-अि	गौरीभ्यः राय्पि-भिरः	
३. गौर्याः राय्पि-अः	गौरीणाम् राय्पि-न-अम्	गौर्योः राय्पि-अः
४. गौर्याम् राय्पि-अम्	गौरीषु राय्पि-भ्यः	

§81. Одноименные основы на ऊ ण्य
वचू बादख्य-श्रुतिना.

एग. उ. वचूः बादख्यः	३. वचूः बादख्यः	३. वचूः बादख्यः
३. वचू बादख्य	४. वचूम् बादख्य-अम्	३. वचूनाम् बादख्य-न-अम्
३. वचूम् बादख्यम्	४. वचूः बादख्य-अः	४. वचूषु बादख्य-भ्यः
०. वचू बादख्य-अ	३. वचूः बादख्य-अः	
१. वचू बै बादख्य-अि	०. वचूभिः बादख्य-भिरः	

Д.з. У.З.В. वधौ vadhb-ay. ०८॥ वधूयाम् vadhy-bhām

Р.М. वधोः vadhb-ox

§ 82. Однослорные основы на ऊ यू

यू भूय - земля.

Д.з. ^{у.з.} यूः भूय-ः	М.з.	Д.	
В.युवम् bhuyb-am	युवः bhuyb-ax	युवौ bhuyb-ay	
О.युवा bhuyb-ā	यूभिः bhūbhīḥ	यूयाम् bhūy-bhām	
Д. $\left\{ \begin{array}{l} युवे bhuyb-e \\ युवे bhuyb-ai \end{array} \right.$	Д.यूयः bhūy-bhāx		
П. $\left\{ \begin{array}{l} युवः bhuyb-ax \\ युवाः bhuyb-āx \end{array} \right.$	Р. $\left\{ \begin{array}{l} युवाम् bhuyb-ām \\ युनाम् bhūy-n-ām \end{array} \right.$	युवोः bhuyb-ox	
М. $\left\{ \begin{array}{l} युवि bhuyb-i \\ युवाम् bhuyb-ām \end{array} \right.$	М.यूयु bhūy-uy.		

Основы на ऊ प

§ 83. पितृ nīmr - отец.

Д.з. ^{у.з.} पितृ nīmā	М.з.	Д.з.	
३.पितः nīmax	पितरः nīmar-ax	पितरौ nīmar-ay	
В.पितरम् nīmar-am	पितृन् nīmr̥n		
О.पित्रा nīmr-ā	पितृभिः nīmr̥bhīḥ	पितृयाम् nīmr̥-bhām	
Д.पित्रे nīmr-e	Д.यूयः nīmr̥-bhāx		
П.पितुः nīmyx	Р.पितृणाम् nīmr̥-n-ām	पित्रोः nīmr̥-ox	
М.पितरि nīmar-i	М.पितृषु nīmr̥-uy		

Также склоняются: भ्रातृ bhṛātṛ брата, जामातृ jāmr̥ зямя
 मातरं matr̥, देवृ देवरं devr̥, दुहितृ dūhitṛ дочь, सव्येष्टृ savyēṣṭṛ
 возница, ननष्टृ nanāṣṭṛ сестра мужа, मातृ jāmṛ змяна мужа-
 нина брата, и исключай स्त्रु स्वасरं сестра, ननु nānu
 внукъ все имена родства на ऊ प.

§87. स्त्री may मुना.

दृ. २. उ. ३. स्त्री: may* स्म. २. } स्त्री: māb-ax } स्त्री: māb-ay
 ३. स्त्री: māb-am

०. स्त्री: māb-ā स्त्रीभि: may-dia } स्त्रीभ्याम् may-dyām
 १. स्त्री: māb-e स्त्रीभ्य: may-djāx }

३. २. स्त्री: māb-ax ३. स्त्रीभ्याम् māb-āy } स्त्रीभ्यो: māb-ox
 ४. स्त्री: māb-i ४. स्त्रीषु may-ny. }

Степени сравнения

§88. Сравнительная степень образуется суффиксацией तर मारा, ईयस् ījas, превосходная - суффиксацией तम मामा, इष्ट iṣṭa.

§89. तर मारा и तम मामा всегда прибавляются к основному слабому или среднему, напр:

अनितर धानि-मारा (अनिन् धानिन् सोпный)

विद्वत्तर विद्वत्-मारा (विद्वत् विद्वत्त्वे अव्ययः)

Передъ ईयस् ījas, इष्ट iṣṭa суффиксы вторичные опускаются, напр.:

बलवत् बलवत्त्वम्

बलीयस् बल-ījas, बलिष्ठ बलि-iṣṭa

मतिमत् मति-मतम्

मतीयस् मत-ījas, मतिष्ठ मत-iṣṭa

Умножительная

§90. Основы:

- १ एक eka, २ द्वि dvī, ३ त्रि tri, ४ चतुर catuṣ,
- ५ पञ्च pañcan, ६ षष्ṣam, ७ सप्त sapta,
- ८ अष्ट aṣṭa, ९ दश daśa, १० दश daśa.

11. ११. एकादशन् *ekādaśan*, 12. १२. द्वादशन् *dvādaśan*, 13. १३ त्रयोदशन् *trayaśan*, 14. १४. चतुर्दशन् *caturdaśan*, 15. १५ पञ्चदशन् *pañcādaśan*, 16. १६. षोडशन् *ṣoḍaśan*, 17. १७ सप्तदशन् *saptadaśan*, 18. १८. अष्टादशन् *aṣṭādaśan*, 19. १९. नवदशन् *navadaśan* म् ऊनविंशति *ṛgnaviṁśanti*, 20. २०. विंशति *viṁśanti*, 21. २१. एकविंशति *ekaviṁśanti*, 22. २२. द्वाविंशति *dvāviṁśanti*, 23. २३. त्रयोविंशति *trayaśviṁśanti*, 24. २४. अष्टाविंशति *aṣṭāviṁśanti*, 25. २५. नवविंशति *navaviṁśanti* म् ऊनत्रिंशत् *ṛgnatrinśat*, 30. ३०. त्रिंशत् *trinśat*, 40. ४०. चत्वारिंशत् *caturbāṁśat*, 50. ५०. पञ्चाशत् *pañcāśat*, 60. ६०. षाष्टि *ṣaṣṭi*, 70. ७०. सप्तति *saptati*, 80. ८०. अशीति *aṣṭi*, 90. ९०. नवति *navati*, 100. १००. शत *śata*, 1000. १००० सहस्र *śaśaśra*.

§ 91. Основа एक *eka* - одинъ.

म.प.	ए.प.	क.प.
U. एकः <i>ekah</i>	} एकम् <i>ekam</i>	एका <i>ekā</i>
B. एकम् <i>ekam</i>		एकाम् <i>ekām</i>
O. एकेन <i>ekena</i>		एकया <i>ekajā</i>
D. एकस्यै <i>ekasmai</i>		एकस्यै <i>ekajai</i>
III. एकस्यात् <i>eka-smāt</i>	} एकस्याः <i>eka-jāḥ</i>	
P. एकस्य <i>ekasja</i>		
M. एकस्मिन् <i>eka-smin</i>		एकस्याम् <i>eka-jām</i>
3. एक <i>eka</i>		एके <i>eke</i> .

§ 92. Основа द्वे *ba* склоняется только в 3. r. :

U. 3. B.	म.प.	क.प.
द्वौ <i>dvau</i>	द्वे <i>dve</i>	
O. B. III	द्वभ्याम् <i>dvābhyām</i>	
P. M.	द्वयोः <i>dvayor</i>	

§93. Основы тригонометрии

Множ. число.
ср.р.

उ. त्रयः म्रज-अ.

13. त्रीन् अपि

{ त्रीणि मपिनि

ж. р. (ос. нису ниср)

} तिसः micra.

0. १३१५: myricaria.

तिसृभिः मन्त्रैः-॥

१. गी. त्रिभ्यः मपि द्रव्यं

तिसृभ्यः micp -xjax

P. त्रयाणाम् *majān-ān*

१३ सृष्ट्याम् मिक-म-अम्

८॥ विद्युत् प्रयोग

निसृष्ट मि. ए. ए.

§ 94. Основы чётко рапп. ж. р. чётко рапп.

m. p.

ср. р.

24. 10.

५. चत्वारः *cambāp* अ.

{ चत्वारि rambūpi

चतुर्थः रामायणः

॥३. चतुरः चतुरः॥

0. चतुर्थः रान्य-सिः.

चतसृभिः रामेषु-४११

चतसृष्यः रामाक्षः श्रजः

P. चतुर्णाम् राम्य-न-अम्

चतसृणाम् $\text{amācṛ} - \text{m} - \text{am}$

М. चतुर्थ सम्प्रदाय

चतसृषु, रामाक्षे-यु.

§95. पञ्चन पाँचान् गुणान् प्रत्येकं राशौ विभज्यते

одна и та же форма:

U. B. 3. पञ्च natira

P. पञ्चानाम् pañcā-m-ām

0. पञ्चभिः पाँचा-भिः

M. पञ्चसु, nāṁra-cy

४१॥ पञ्चभ्यः *pañca bhyaḥ*

Тако-же склоняється सप्तन् саптан, नवन् наван,

दशान् वादान्.

§96. Основа ψ или ψ имеет стандартную форму:

U. S. B. वरु नाम

१. अस्मात् पुरुष-पु-अम्

0. ଅନ୍ତ୍ର: *maru-sin*.

11. षट्सु, mam-cy.

१. III. ब्रह्मः मातृ-स्वयम्

§ 97. *основа* अष्टन् *amṣṭan* *मन्त्रेण* *amṣṭraṇi* *प्रो-*
मः U. 3. 3. अष्टौ *amṣṭau* *मन्त्रेण* अष्ट *amṣṭa*

O. अष्टाभिः *amṣṭābhiḥ* — अष्टाभिः *amṣṭābhiḥ*

D. III. अष्टाभ्यः *amṣṭābhyāḥ* अष्टाभ्यः *amṣṭābhyāḥ*

P. अष्टाताम् *amṣṭānām*

M. अष्टासु *amṣṭāsu* अष्टसु *amṣṭa-su*

Порядочные числительные.

§ 98. 1^{मं} प्रथमः, °मा, °मम् *prathama, °mā, °mam*;

अग्रिमः, °मा, °मम् *agrima, °mā, °mam*;

अदिमः, °मा, °मम् *adima, °mā, °mam*;

2^{मं} द्वितीयः, °या, °यम् *dvitīya, °jā, °jam*

3^{मं} तृतीयः, °या, °यम् *trītiyā, -jā, -jam*

4^{मं} चतुर्थः, °यी, °र्यम् *caturthya, -tṛtī, -nam*

तुरीयः, °या, °यम् *tūrīyā, -jā, -jam*

तुर्वः, °यी, °र्यम् *turvya, -jā, -jam*

5^{मं} पञ्चमः, °मी, °मम् *pañcama, -mī, -nam*.

6^{मं} षष्ठः, °ष्ठी, °ष्ठम् *ṣaṣṭha, -mṣṭī, -mṣṭam*

7^{मं} सप्तमः, °मी, °मम् *saptama, -mī, -nam*

8^{मं} अष्टमः, °मी, °मम् *aṣṭama, -mī, -nam*

9^{मं} नवमः, °मी, °मम् *navama, -mī, -nam*

10^{मं} दशमः, °मी, °मम् *daśama, -mī, -nam*

11^{मं} एकादशः *ekādaśa*. *Также образуются*

порядочные отъ последующих числитель-
ныхъ до

19^{मं} ऊनविंशः *ūnaviṃśa*, ऊनविंशतितमः *ūnaviṃśatita-*
nama.

- 20 ^{सु} विंशतितमः *viṃśatimitamaḥ* निंशः *viṃśaḥ*
 30 ^{सु} त्रिंशः *triṃśaḥ* त्रिशतमः *triṃśantimitamaḥ*
 40 ^{सु} चत्वारिंशः *caturviṃśaḥ* चत्वारिंशतमः *caturviṃśantimitamaḥ*
 50 ^{सु} पञ्चशः *pañcaśaḥ*, पञ्चशतमः *pañcaśantimitamaḥ*
 60 ^{सु} षष्टितमः *ṣaṣṭimitamaḥ*
 61 ^{सु} एकषष्टः *ekaṣaṣṭamaḥ* एकषष्टितमः *ekaṣaṣṭantimitamaḥ*
 70 ^{सु} सप्ततितमः *saptantimitamaḥ*
 71 ^{सु} एकसप्ततः *ekasaptantamaḥ* एकसप्ततितमः *ekasaptantantimitamaḥ*
 80 ^{सु} अशीतितमः *aṣṭimitamaḥ*
 81 ^{सु} एकाशीतः *ekāṣṭimaḥ* एकाशीतितमः *ekāṣṭantimitamaḥ*
 90 ^{सु} नवतितमः *navantimitamaḥ*
 91 ^{सु} एकनवतः *ekanaṇvamaḥ* एकनवतितमः *ekanaṇvantimitamaḥ*
 100 ^{सु} शततमः *śantantamaḥ*

Напримѣръ отъ числительныхъ.

§99. सकृत् सक्रमं पाठ्य, द्विः द्विष्य, त्रिः त्रिष्य
 त्रिष्यद्भ्य, चतुः चतुष्य चत्वारिण्यद्भ्य, पञ्चकृत्वः पाञ्चक्रत्व्य
 षष्ठ्य पाठ्य, षट्कृत्वः षाण्क्रत्व्य षष्ठ्य पाठ्य इ. त. द.;
 एकया एकादया एकस्मिन् अङ्गुलम्, द्विष्या द्विदया नि
 द्वेष्या द्वेदया द्वौयको, त्रिष्या त्रिदया नि त्रैष्या त्रैदया
 त्रौयको, चतुष्या चतुष्वदया ना चत्वारो मानवः,
 पञ्चष्या पाञ्चष्वदया ना पञ्च मानवो, षोडशो षोडश
 ना षष्ठ्य मानवो इ. त. द.; एकशः एकादशः प्रत्येकम्,
 द्विशः द्विदशः प्रत्येकम्, त्रिशः त्रिदशः प्रत्येकम्.

Умѣна отъ числительныхъ

§100. द्वयम् *dvayaṃ* नि द्वितयम् *dvitayaṃ* — परा,

त्रयम् *mpajam* मम त्रितयम् *mpi majam* मम त्रयी *mpajī* -
 त्रयीका, चतुष्टयम् *ramyupmajam* चतुष्टयिका,
 पञ्चतयम् *nakramajam* पञ्चतयिका.

Многочисленія

§ 101. *Множественное число*: 1ое *много* и 2ое *много*; основа
 в склонении 1ое *много* пад *маг* и *अस्मा* *асма*
 2ое *много* пад *म्बा*, युष्मद् *jyusmad*.

1ое *много*.

Э. र. U. अहम् <i>aham</i>	Мн. र. U. वयम् <i>vajam</i>
B. माम् <i>mām</i> , मा <i>mā</i>	अस्मान् <i>asmān</i> , तः <i>naḥ</i>
O मया <i>majā</i>	अस्माभिः <i>asmābhiḥ</i>
ड. मह्यम् <i>mahyam</i> , मे <i>me</i>	अस्मभ्यम् <i>asmābhyam</i> , तः <i>naḥ</i>
म. मत् <i>mat</i>	अस्मत् <i>asmāt</i>
P. मम <i>mama</i> , मे <i>me</i>	अस्माकम् <i>asmākaṁ</i> , तः <i>naḥ</i>
U. मयि <i>maji</i>	अस्मात् <i>asmācy</i>

ह. र. U. B. आवाम् *āvām* B. नौ *au*
 O. ड. म. आवाम्भ्याम् *āvāmbhyām* ड. नौ *au*
 P. M. आवयोः *āvajox* P. नौ *au*.

2ое *много*.

Э. र. U. त्वम् <i>tvam</i>	Мн. र. यूयम् <i>jyujam</i>
B. त्वाम् <i>tvām</i> , त्वा <i>tvā</i>	युष्मान् <i>jyusmān</i> , वः <i>vaḥ</i>
O. त्वया <i>tvajā</i>	युष्माभिः <i>jyusmābhiḥ</i>
ड. तुभ्यम् <i>tubhyam</i> , ते <i>te</i>	युष्मभ्यम् <i>jyusmābhyam</i> , वः <i>vaḥ</i>
म. त्वत् <i>tvāt</i>	युष्मत् <i>jyusmāt</i>
P. तव <i>tava</i> , ते <i>te</i>	युष्माकम् <i>jyusmākaṁ</i> , वः <i>vaḥ</i>
U. त्वयि <i>tvaji</i>	युष्मात् <i>jyusmācy</i>

§ 101. U. B. युवाम् jyvām B. वाम् vām

O. D. M. युवाभ्याम् jyvābhyām वाम् vām

B. M. युवयोः jyvajox वाम् vām

§ 102. Основа तद् tad ceṭ, окр.

Eg. r. U. सः saḥ तद् tad सा ca } म. प. म. प. स. प.
 B. तम् tam तद् tad ताम् tām } तै may ते me ते me

O. तेन mena तया majā

D. तस्यै macmai तस्यै macjai } ताभ्याम् mābhyām

M. तस्मात् macmām } तस्याः macjāx

P. तस्य macja } तयोः majox

M. तस्मिन् mamin तस्याम् macjām

M. r. U. तै me } म. प. स. प. म. प.
 B. तान् mān तानि māni ताः māx

O. तैः maix ताभिः mābhiḥ

D. M. तेभ्यः mebhyax ताभ्यः mābhyax

P. तेभाम् memām तासाम् mācām

M. तेभ्य memy तासु māsy

Такие сращения основ основки тдъ njag monr u
एतद् etad monr.

§ 103. Основа इदम् idam ceṭ

Eg. r. U. अयम् ajam इदम् idam इयम् ijām

B. इमम् imām इदम् idam इमाम् imām

O. अनेन anena अनया anajā

D. अस्यै acmai अस्यै acjai

M. अस्मात् acmām } अस्याः acjāx

P. अस्य acja

M. अस्मिन् amin तस्याम् acjām

Мн. р. У. इमे ime	}	इमानि imāni	इमाः imāḥ
В. इमान् imān			
О. एभिः eḥxiḥ		आभिः āḥxiḥ	
Д. III. एभ्यः eḥjāḥ		आभ्यः āḥjāḥ	
Р. एषाम् eṣām		आसाम् ācām	
М. एषु eṣu		आसु ācy	
Дб. р. У. В. ^{м. р.} इमौ imau		^{ж. с. р. р.} इमे ime	

О. Д. III. अभ्याम् āḥjām

Р. М. अतयोः aṇajōḥ

§ 104. Основа अदस् adas अतोम्.

Ег. р. У. असौ asau	अदः adax	असौ asau
В. अमुम् amum	अदः adax	अमूम् amūm
О. अमुना amūnā	अमुया amujā	
Д. अमुष्यै amuṣṣyai	अमुष्यै amujjayai	
III. अमुष्यात् amuṣṣyāt	}	अमुष्याः amujjāḥ
Р. अमुष्य amuṣṣya		
М. अमुष्यन् amuṣṣṇin	अमुष्याम् amujjām	
Мн. р. У. ^{м. р.} असौ asau	^{ср. р.} असूनि asūni	^{ж. р.} असूः asūḥ
В. ^{м. р.} अमून् amūn	}	अमूः asūḥ
О. असीभिः asīḥxiḥ		असूभिः asūḥxiḥ
Д. III. असीभ्यः asīḥjāḥ		असूभ्यः asūḥjāḥ
Р. असीषाम् asīṣām		असूषाम् asūṣām
М. असीषु asīṣu		असूषु asūṣu
Дб. р. У. В. अमू ^{м. р.} असू	О. Д. III. असूभ्याम् asūḥjām	
	Р. М. असूयोः asūjōḥ	

§105. Основа यद् जाद काकोव³ (откосительное мнѣ-
женіе)

म.प. स.प. अ.प. अ.र. म.प. स.अ.प.प.
 ए.र. उ यः जाय यत् जाय या जा } यो जाय ये जे
 अ. यम् जाय यत् जाय याम् जाय

B. यम् jam यत् jam याम् jāu.

0. येन $j_{\text{enā}}$ यया $j_{\text{yā}}$

2. यस्यै jacmai यस्यै jacjai { वाभ्याम् jāōxjām

॥. यस्यात् jacuām }
 यस्य jacja } यस्याः jacjāx

P. यस्य jacja

॥. यस्मिन् jacmin चस्याम् jacām } यच्चा: jayox

Mr. r. H. चे je } याति jāni या: jāx
 B. यात्, jan

B. यात् जा

0. ये: jain.

याभिः ज्ञेयम्.

४॥. येभ्यः jēxjāx.

यग्यः jaɣjaɣ.

P. येषाम् जेतुम्

यासाम् jācām

M. येण, jenny

यासु, jwcy

§ 106. Основа. P_2O_5 किम किम?

म.प. स.प. य.प. श्र.र. } म.प. य.स.प.
 ए.र. उ. कः का किम् किम् का कः } को काय के के
 B. कम् काम किम् किम् काम काम

B. कम् काम किम् किम् कात् काम

0. केन केना कया काजा

D. कस्यै kasmai कस्यै kasjai

III. कस्यात् *kasām* } कस्याः *kaśāḥ*
P. कस्य *kaśa*

P. कस्य kasja

॥ कस्मिन् कस्मिन् कस्याम् कस्याम् } कर्ता: कर्ताः

M. कश्मिन्, Kashmir

कस्याम् kacjām

म. र. उ. के ^{म. र.} के } कानि ^{स. र.} कानि ^{म. र.} का: कान

U. के रे

B. कान् kân

ср. р.

कानि kani

м. р.

क७: का७.

0. कै: kair.

कारिः $kārix$

Д. III. ^{м.с. рр.} केयः kebjaḥ ^{ж.р.} कायः kābjaḥ

Р. केषाम् keśām कासाम् kāśām

М. केषु keṣu कासु kāsu

§ 107. Сложные местоимения

образуются прибавлением 1., दृश् dṛś 2., दृशद् dṛśa

3. दृष्ट dṛṣṭa, напр.:

तादृश् tādṛś, तादृश tādṛśa, तादृष्ट tādṛṣṭa - таковой

एतादृश् etādṛś, एतादृश etādṛśa, एतादृष्ट etādṛṣṭa. тоже и.т.д.

и 4., वत् vat, यत् yat, напр.:

तावत् tāvat столько

इयत् iyaṭ столько м.р. इयान् iyaṇ, ж.р. इयती iyaṭī,

ср.р. इयत् iyaṭ - кiyат сколько.

§ 108. Прибавлением चित् cit, चन caṇa, अपि api

कः kaḥ, किम् kim, का kā местоимение получает неопределенное значение: „какой-то“

Местоименные прилагательные

§ 109. Основа सर्व sarva-всё

Ег.г. II. सर्वः sarvaḥ सर्वम् sarvam सर्वा sarvā

Р. सर्वम् sarvam सर्वम् sarvam सर्वाम् sarvām

О. सर्वेण sarveṇa सर्वया sarvajā

Д. सर्वस्य sarvasmai सर्वस्य sarvajai

III. सर्वस्मात् sarvasmāt } सर्वस्याः sarvajāḥ

Р. सर्वस्य sarvasja

М. सर्वस्मिन् sarvasmin सर्वस्याम् sarvajām

3b. सर्व sarva सर्वे sarve

Мн. р. У. 3. सर्वे ^{м. р.} सर्वे	оп. р. ^{м. р.}	म. र.
В. सर्वाम् ^{म. र.} सर्वाम्	} सर्वाणि सर्वानि सर्वाः सर्वे	
О. सर्वैः ^{म. र.} सर्वैः		
Д. III. सर्वेभ्यः ^{म. р.} सर्वेभ्यः	सर्वाभिः ^{म. र.} सर्वाभिः	
Р. सर्वेषाम् ^{म. р.} सर्वेषाम्	सर्वाभ्यः ^{म. р.} सर्वाभ्यः	
М. सर्वेषु ^{म. р.} सर्वेषु	सर्वाणाम् ^{म. р.} सर्वाणाम्	
Д. 2. У. 3. सर्वो ^{м. р.} सर्वो	सर्वे ^{म. р.} सर्वे	

О. Д. III. सर्वाभ्याम् सर्वाभ्याम्

Р. М. सर्वयोः सर्वयोः

§ 110. Таковы же склонения: 1, विश्व विश्वा - весь
2, उभ उभा - оба 3, उभय उभया - оба 4, अन्तर अन्तर
अन्तरा-иной 5, इतर इतरा - иной 6, त्व त्वा, त्वह त्वाद
другой; оканчивающиеся на суффиксы: °तर тара и
°तम тама напр.: कतर катара который, कतम катاما;
सम сама все, सिस सिमा циний, तेम кема половина,
रक ека, पूर्व пурва первый, восточный, पर пара -
последующий, अवर авара западный, посидующий,
वृष्टि दाक्षिणा правый, южный; उत्तर уттанта север-
ный, посидующий, अपर апара иной, нижний,
अधर адхара западный, स्व сва свой, अन्तर антара
внешний.

§ 111. कति कति сколько, तति तати столько, यति यति
сколько склоняются так:

У. 3. कति कति

Д. III. कतिभ्यः कतिभ्यः

О. कतिभिः कतिभिः

Р. कतीनाम् कतीनाम्

М. कतिषु कतिषु

Глаголы

§112. Санскритские глаголы делятся на страдательные и действительные глаголы.

§113. Действительный глагол имеет два рода окончаний: а) переходящая परस्मै पर парस्माि пада; पर पादा संबोधन पर परा (2. Eg. r.) иного т. е. глагол действие которого совершается, для другого. б) непереходящая - आत्मने पर ātmani пада पर पादा संबोधन, आत्मन् ātman (2. Eg. r.) себя, т. е. глагол действие которого совершается для себя.

§114. Санскритские глаголы имеют следующие формы:

- 1, Настоящее: पठामि पठामि, पठे पठे
- 2., Прошедшее несовершенное: अभवम् अभवाम्, अभवे अभवे
- 3., Желательное: पठेयम् पठेयाम्, पठेय पठेय
- 4., Повелительное: पठानि पठानि, पठे पठे
- 5., Прошедшее: बभूव बभूव, बभूवे बभूवे नम
चोरयां बभूव चोरयाम् बभूव, चोरयां चक्रे चोरयाम् चक्रे
- 6., Аорист: अबोधयिष्यम् अबोधयिष्याम, अबोधयिष्य अबोधयिष्य नम
अभूवम् अभूवाम्, असिचे असिचे.
- 7., Будущее: पठिष्यामि पठिष्यामि, पठिष्ये पठिष्ये नम
पठितासि पठितासि, पठिताहे पठिताहे
- 8., Условное: अभीष्टम् अभीष्टाम्, अभीष्ट्ये अभीष्ट्ये
- 9., Благословительное: भूयसम् भूयसां, भविष्यि भविष्यि.

§115. В каждом времени глагол имеет три лица и три числа.

§116. Выше перечисленные формы раздѣляются на двѣ группы: четыре первыхъ формы имеютъ особливую основу, образующуюся отъ корней десяти различными способами.

§117. Десять родовъ образованія основъ распадается на два отдѣла. Въ

I отдѣлѣ основа тавится временемъ оканчивается на ṣa ; во

II отдѣлѣ основа оканчивается на великую букву, но не ṣa ; этотъ отдѣлъ раздѣляется на:

a) основы, вставляющія ṣu , ṣu , ṣi между окончаніемъ и корнемъ;

b) основы, непосредственно принимающія окончанія.

§118. Первый отдѣлъ имеетъ четыре класса: 1, ṣṣādi , 2, ṣṣādi , 3, ṣṣādi , 4, ṣṣādi

§119. Въ началѣ первого класса (ṣṣādi) къ корню прибавляется ṣa

Конечная гласная корня какъ краткая, такъ и долгая ṣi (ṣī), ṣu (ṣū), ṣe (ṣē) подвергается гуду. Помимо прищипки подвергается гласная короткая, если за ней слѣдуетъ простая несложная согласная. Напр:

ṣṣu ṣṣādi ṣṣa - mi , ṣṣu ṣṣādi ṣṣa - mi

§120. Во второмъ классѣ (ṣṣādi) къ

корню прибавляется अ a . Перед अ a

इ i (ई ī) умножается в इ इ i ; उ u (ऊ ū) ум. в उ उ u

ऋ ṛ " — " — " " रि र ri ; ऌ ḷ " — " इ इ i .

Напр: $\text{तुह तुह-ढुम् तुहति तुह-a-mi}$

रि ri умнож. रिचति ri-j-a-mi

तू tū $\text{क्वाम्त्$ तुवति तुव-a-mi

मृ mṛ $\text{ग्राम्त्$ $\text{म्रियति म्रि-j-a-mi}$

कृ kṛ $\text{प्रас्रियाम्त्$ किरति कि-р-a-mi .

§121. В третьем классе (दिवदि दिव ādi) к корню прибавляется य ja . Напр.

नह् nah , व्रजाम्त् नहति nah-ja-mi

दिव दिव , ग्राम्त् दिवति दिव-ja-mi (§42)

§122. В четвертом классе (चुरदि चुर ādi) к корню прибавляется अय aja

а) Если корень оканчивается на простую согласную с предыдущей अ a , то она удлинняется; напр:

दल दल , प्रजाम्त् दलति दल-aja-mi .

б) предыдущие इ i , उ u , ऋ ṛ , ऌ ḷ подвергаются умножению; ऌ ḷ переходит в इ इ i ; напр:

चुर चुर वोराम्त् चोरति चор-aja-mi

कृत् कृत् स्त्वाम्त् $\text{कीर्तयति कीрт-aja-mi}$

в) конечные इ i (ई ī) , उ u (ऊ ū) , ऋ ṛ (ऌ ḷ) подвергаются впадению; напр:

मा मा ग्राम्त् माययति मा-aja-mi

धृ धृ ग्राम्त् धारयति ध-aja-mi .

§123. Ко II-му отряду относятся основные шесть классов. В этом отряде различаются сильные и слабые основы; сильные основы:

а) 1, 2, 3, м. Ед.ч. П.п. в Настоящем и Недавно-прошедшем.

б.) 1-мн. трех чисел в Повелительном и 3^{ей} в Ед.ч. П.п.

в) 1-мн. в трех числах Повелительного А.п.

§124. В пятом классе (स्वादि स्वादि) к корню прибавляется नु ну или नो но в сильных основах:

सु, सु व्यञ्जित् सु, नोमि सु-но-मि и सु, नुमः सु-ну-माः

§125. В шестом классе (तनादि तनादि) к корню прибавляется उ उ и ओ о в сильных основах:

तन् तान् तान्कुत् तनुमः तान-у-माः

तनोमि तान-о-मि

§126. В седьмом классе (क्र्यादि क्र्यादि) к корню прибавляется नी नी, ना на в сильных основах и न् н передь начинающимися с тас-ной в слабых основах, напр:

क्री क्री पोкупить क्रीणामि क्री-ह-मि

क्रीणीमः क्री-हि-माः

क्रीणीति क्री-ह-न्ति

§127. Въ оставшихся трехъ классахъ окончаній прибавляются непосредственно къ корню.

Въ восьмомъ классѣ (अदादि adādi) въ сильныхъ основахъ конечная тасная, короткая и долгая, и короткая срединная, шипящая за собой несложную, простую сошасную подвергается гукъ. Напр:

लिट् लिख् लिखति लेखि लेख-मि

अद ad पठ् पठति अदि ad-मि

§128. Въ девятомъ классѣ (जुहोत्यादि जुहोति jādī) окончанія непосредственно прибавляются къ удвоенному корню. Въ сильныхъ основахъ гуна. Напр:

हु जु жертвовать जुहोति जुहोमि, जुहुमः जुху-मा

§129. Въ десятомъ классѣ (रुच्यादि रुद्यādī) окончанія прибавляются непосредственно къ основѣ. Передъ послѣднего сошасного вставляются न्, क्, ण्, न्, का въ сильныхъ основахъ; Напр:

रुच् रुद्य преграждать रुच्यति रुद्यन् रुद्यन्-मि ण्

रुच्यः रुद्यन्-मा

Приставка (augment)

§130. Въ недавно-прошедшемъ и въ аористѣ глаголы принимаютъ अ; на अ падаетъ удареніе; напр: बुद् बुद्य знатъ अबोध्या अबोधाम.

Въ глаголахъ, начинающихся съ тасной, приставка अ въ сочетаніи съ тасной корня

образуетъ *brōdki*; напр:

अर्च् अप्र. खान्तिम् आर्चत् āpram
 ईच् ईक्ष् ज्ञोम् ऐहत् aikṣam
 उच् उन् मोचिम् औत् अयन्त
 कृष् खड्गिम् आर्क्षत् āprṣam

Поскольку *माया* не приставка пропадаетъ:

मास्म करोत् मा स्मा करोत् .

§131. Окончания.

Первый отглаголь: I. VI. IV. X классовъ.

Настоящее время.

N. n. Eg. r. 1 अस्मि ami Db. r. अवः avah Mn. र. अस्मः amah

2. सि ci चः mah च nma

3. ति mi तः mah ति nmi

Am. n. Eg. r. 1 इ i Db. r. अवहे abaxe Mn. r. अस्महे amaxe

2 से se इथे imxe छे gxe

3. ते me इते ime ने nme.

Неглагольно-присоединяемое.

N. n. Eg. r. 1. म् m Db. r. अवः aba Mn. r. अस्मा ama

2. ः x तम् mam त मा

3. त् m ताम् mām न् n.

Am. n. Eg. r. 1 इ i Db. r. अवहि abaxi Mn. r. अस्महि amaxi

2 आः māx इयाम् imxām अस्म् axbam

3. त् nia इताम् imām न् nma.

Кенативное (optative)

N. n. Eg. r. 1 इयम् ijam Db. r. इवः iba Mn. r. इम ima

2 इः ix इतम् imam इत ima

3. इत् im इताम् imām इयः ijay

Am. n. Eg. r. 1 इय ija Ob. r. इवहि ibaxi Mn. r. इमहि imaxi
 2 इथाः imxāx इथायाम् ijamxām इध्वम् idhvaam
 3 इत ima इथाताम् ijamām इरन् ipan

Тобеммелуэноэ.

N. n. Eg. r. 1 अति ari Ob. r. अववा aba Mn. r. अममा ama

2 — } तात् māam तम् mam त ma
 3. तु my } ताम् mām तम् mām तु my

Ā. n. Eg. r. 1 ए e Ob. r. अवहे abaxi Mn. r. अमहे amaxai

2 स्व cba इथाम् imxām इध्वम् idhvaam
 3 ताम् mām इताम् imām नताम् nām

Второй онидеуэ: V. VIII. IX. II. III. VII куассовэ.

Хаэмсеуэе.

N. n. Eg. r. 1 मि mi Ob. r. वः bax Mn. r. मः max

2. सि ci एः mxax य mxa
 3. ति mi तः max अति anni

Ā. n. Eg. r. 1 ऐ e Ob. r. वहे baxe Mn. r. महे maxe

2 से ce आये āmxe ध्वे idhve
 3. ते me आते āme अते ame

Негавно-нронеуэе.

N. n. Eg. r. 1 अम् am Ob. r. ववा aba Mn. r. ममा ma

2. ः x तम् mam त ma
 3. त् m ताम् mām अन् an.

Ā. n. Eg. r. 1 इ i Ob. r. वहि baxi Mn. r. महि maxi

2 थाः mxāx आथाम् āmxām अध्वम् idhvaam
 3. तमा अताताम् āmām अत ama.

Желательное (optative)

Н.п. Эг.р. 1. याम् jāṃ Ḍ. याव jāva Мн.р. याम jāma

2. या: jāḥ यातम् jātam यात jāma

3. यात् jān याताम् jātam य: jyḥ

Ḍ.п. Эг.р. 1. ईय ēya Ḍ.р. ईवाहि ēvahi Мн.р. ईमाहि ēmahī

2. ईथा: ēthāḥ ईयाथाम् ēyāthām ईध्वम् ēdhwam

3. ईत īta ईयाताम् ēyātam ईरन् īran

Повелительное.

Н.п. Эг.р. 1. आति āni Ḍ. आव āva Мн.р. आम āma

2. हि xi तम् tam त ma

3. तु ny ताम् tām नु nny

Ḍ.п. Эг.р. 1. हे ai Ḍ. आवहे āvahi Мн. आमहे āmahai

2. स्व cva आथाम् āthām ध्वम् dhwam

3. ताम् tām आताम् ātam अताम् atām

Окончания подчеркнутыя суть слабых т.е.

без ударения и требующих усиления основы.

§132. Настоящее.

1omgraur: अमि ami, सि ci, ति mi | अव: avah, य: mah, त: mah |

अम: amah, य nima, ति nmi.

корень: मूढक्य основа मव dhaba

Парасмаи пада.

Эг.р.

Ḍ.р.

Мн.р.

1. मवापि dhabāmi मवाव: dhabāvaḥ मवाम: dhabāmah

2. मवासि dhabasi मवय: dhabamihah मवथ dhabamihā

3. मवाते dhabami मवत: dhabamah मवन्ति dhabanti

кор. 72 мур. оск. 72 мурд.

1. तुवाप् *mydāui* तुवावः *mydāvaḥ* तुवामः *mydāmaḥ*
 2. तुवसि *mydaci* तुवथः *mydanīḥ* तुवथ *mydanī*
 3. तुवति *mydanti* तुवतः *mydantiḥ* तुवन्ति *mydanti*

кор. दिव् दिб очн. दीव् ढाब्जा

1. दीव्यामि ऋ *bjāmi* दीव्यावः ऋ *bjāvaḥ* दीव्यामः ऋ *bjāmaḥ*
 2. दीव्यासि ऋ *bjāsi* दीव्यथः ऋ *bjāmyaḥ* दीव्यथ ऋ *bjāmya*
 3. दीव्यात् ऋ *bjāmi* दीव्यतः ऋ *bjāmatḥ* दीव्यान्ति ऋ *bjānmi*

кор. चुइ रुप. основ. चीरय रoraja

1. चोरयामि *ropajāmi* चोरयावः *ropajāāvah* चोरयामः *ropajāāmah*
2. चोरयसि *ropajasi* चोरयथः *ropajamthah* चोरयथ *ropajamtha*
3. चोरयति *ropajati* चोरयतः *ropajamthah* चोरयन्ति *ropajanti*

2 omgours: 1 mi, 1 ci, 1 mi | 3: 6ax, 7: max, 8: max |

मः max, य म्मा, अणि anni

коп. су, cy ocn. су_н, cyны u суно cyно

1. सुनोमि <i>cynomi</i>	{ सुनुवः <i>cynubaḥ</i>
{ सुन्वः <i>cynvaḥ</i>	{ सुनुमः <i>cynumaḥ</i>
{ सुन्मः <i>cynmaḥ</i>
2. सुनोषि <i>cynomi</i>	सुनुथः <i>cynuthaḥ</i>	सुनुथ <i>cynutha</i>
3. सुनोति <i>cynomi</i>	सुनुतः <i>cynutaḥ</i>	सुन्वन्ति <i>cynvanti</i>

kop. तन्, man. ocn. तनु, many u तनो, maro

1. तनीमि manomi	{ तनुवः manubax
तन्वः manvax	{ तनुमः manumax
तन्मः manmav
2. तनीषि manu mi	तनुथः manumthax	तनुथ manumtha
3. तनीति manoni	तनुतः manumtax	तन्वन्ति manvanti.

кор. क्री क्रि оск. क्रीण क्रिण, क्रीण क्रिणā, क्रीण क्रिण.

1. क्रीणासि क्रीणामि क्रीणीवः क्रीणीवः क्रीणीमः क्रीणीमाः
2. क्रीणासि क्रीणामि क्रीणीचः क्रीणीचः क्रीणीचः क्रीणीचः
3. क्रीणाति क्रीणामि क्रीणीतः क्रीणीतः क्रीणीतः क्रीणीतः

Longrae: ए e से ce ते me | वहे baxe आये âmxe आते ame |

महे maxe छे dxbe अते ame.

Eq. 1. सुन्ने cunbe श्. २. सुनुवहे cunvaxe म्. ३. सुनुमहे cunymaxe

२. सुनुबे cunyme सुन्नाये cunbâmxe सुनुछे cunydxbe

३. सुनुते cunyme सुन्नाते cunbâme सुनुते cunbare.

Eq. 2. १. तन्ने manbe श्. २. तनुवहे manyaxe म्. ३. तनुमहे manymaxe

२. तनुबे manyyme तन्नाये manbâmxe तनुछे manydxbe

३. तनुते manyyme तन्नाते manbâme तनुते manbare.

Eq. 3. १. क्रीणे krîne श्. २. क्रीणीवहे krînvaxe क्रीणीमहे krînmîmaxe

२. क्रीणीबे krînîyme क्रीणाये krînbâmxe क्रीणीछे krîndxibe

३. क्रीणीते krînîme क्रीणाते krînbâme क्रीणीते krînmame

Eq. 4. १. अवे ade श्. २. अडहे adbaxe म्. ३. अदमहे admaxe

२. अत्ते atce अदाये adbâmxe अड्डे addxibe

३. अत्ते atce अदाते adbâme अवते adare

Eq. 5. १. जुड्डे juxbe जुहुवहे juxvaxe जुहुमहे juxymaxe

२. जुहुबे juxyme जुह्नाये juxbâmxe जुहुछे juxdxibe

३. जुहुते juxyme जुह्नाते juxbâme जुहुते juxbare

Eq. 6. १. रुन्ने runde रुन्वहे rundeaxe रुन्महे rundeaxe

२. रुन्ने runde रुन्नाये rundeâmxe रुन्ने rundeaxe

३. रुन्ने runde रुन्नाते rundeâme रुन्ने rundeaxe.

Негавно-проедике

Parasainiqua

Longrae: म् m : x त् m | अव aba तम् tam ताम् tām |

अम ama त् ma न् n.

Eq. 1. अवम् abavam अभवाव abavâva अभवाम abavâma

२. अवः abava अवतम् abavatam अवतत् abavata

३. अवत् abavat अवताम् abavatâm अवन् abavan.

Ex. 1. अतुदम् *amydām* अतुदाव *amydāva* अतुदाम् *amydāma*

2. अतुदः *amydax* अतुदतम् *amydatām* अतुदत *amydara*

3. अतुदत् *amydat* अतुदताम् *amydatām* अतुदन् *amydan*

Ex. 2. अदीव्यम् *adībjām* अदीव्याव *adībjāva* अदीव्याम् *adībjāma*

2. अदीव्यः *adībjax* अदीव्यतम् *adībjatām* अदीव्यत *adībjara*

3. अदीव्यत् *adībjat* अदीव्यताम् *adībjatām* अदीव्यन् *adībjan*

Ex. 3. अचोरयम् *aropajām* अचोरयाव *aropajāva* अचोरयाम् *aropajāma*

2. अचोरयः *aropajax* अचोरयतम् *aropajātām* अचोरयत *aropajara*

3. अचोरयत् *aropajat* अचोरयताम् *aropajātām* अचोरयन् *aropajan*

2. *omgras* : अम् *am* : ः त् र | व *va* तम् *tām* ताम् *tām* |

म मा त ता अन् *an*.

Ex. 4. असुनुवम् *asunuvām* { असुनुव *asunuva* { असुनुम *asunuma*
असुनुव *asunva* { असुन्म *asunma*

2. असुनोः *asunox* असुनुतम् *asunutām* असुनुत *asunuta*

3. असुनोत् *asunot* असुनुताम् *asunutām* असुनुन् *asunvan*

Ex. 5. अतनवम् *atanavām* { अतनुव *atanuva* { अतनुम *atanuma*
अतनुव *atanva* { अतन्म *atanma*

2. अतनोः *atanox* अतनुतम् *atanutām* अतनुत *atanuta*

3. अतनोत् *atanot* अतनुताम् *atanutām* अतनुन् *atanvan*

Ex. 6. अक्रीणाम् *akṛiṇām* अक्रीणीव *akṛiṇāva* अक्रीणीम् *akṛiṇāma*

2. अक्रीणाः *akṛiṇāx* अक्रीणीतम् *akṛiṇitām* अक्रीणीत *akṛiṇira*

3. अक्रीणात् *akṛiṇat* अक्रीणीताम् *akṛiṇitām* अक्रीणन् *akṛiṇan*

Ex. 7. आदम् *ādam* आद्व *ādva* आद्व *ādma*

2. आदः *ādax* आतम् *āttām* आत *ātta*

3. आदत् *ādat* आताम् *āttām* आदन् *ādhan*

Ex. 8. अजुहवम् *ajuhavām* अजुहुव *ajuhuva* अजुहुम् *ajuhuma*

2. अजुहोः *ajuhox* अजुहुतम् *ajuhutām* अजुहुत *ajuhuta*

3. अजुहोत् *ajuhot* अजुहुताम् *ajuhutām* अजुहवुः *ajuhavux*

- Eg. 1. / अरुणाय् अरुणादय् अरुण्य अरुण्यमा
 2. { अरुणत् अरुणम्. अरुण्यम् अरुण्यम्
 { अरुणः अरुणः अरुण्यम् अरुण्यम्
 3. अरुणत् अरुणम् अरुण्यम् अरुण्यम्
 Ammahe naga

1. omgras: इ i था: māk t ma | अवहि अवहि इयाम् imām
 इताम् itām | अमहि amahi अम् अम् न्ता.

- Eg. 1. / अभवे abhave अभवामहि abhavāmahī अभवामहि abhavāmahī
 2. अभवथा: abhavāthā अभवथाम् abhavāthām अभवथम् abhavāthām
 3. अभवत् abhavata अभवताम् abhavatām अभवन्त abhavanta.

1. अतुवे atuve अतुवाविह atuvāvahi अतुवामहि atuvāmahī

2. अतुवथा: atuvāthā अतुवथाम् atuvāthām अतुवथम् atuvāthām

3. अतुवत् atuvata अतुवेताम् atuvatām अतुवन्त atuvanta.

1. अदीव्ये adīvye अदीव्याविह adīvāvahi अदीव्यामहि adīvāmahī

2. अदीव्यथा: adīvāthā अदीव्यथाम् adīvāthām अदीव्यथम् adīvāthām

3. अदीव्यत् adīvata अदीव्यताम् adīvatām अदीव्यन्त adīvanta

1. अचोरये aropaje अचोरयाविह aropāvahi अचोरयामहि aropāmahī

2. अचोरयथा: aropāthā अचोरयथाम् aropāthām अचोरयथम् aropāthām

3. अचोरयत् aropajata अचोरयेताम् aropajetām अचोरयन्त aropajanta

2. omgras: इ i था: thā. त ta | विह vahi मायाम् māām माताम् mātām |

महि mahi अम् अम् अता.

1. असुन्वि asunvi असुनुविह asunvahi असुनुमहि asunumahi

2. असुनुथा: asunvāthā असुनुवथाम् asunvāthām असुनुथम् asunvāthām

3. असुनुत् asunvata असुनुताम् asunvatām असुनुन्त asunvanta.

1. अतन्वि atanvi अतनुविह atanvahi अतनुमहि atanumahi

2. अतनुथा: atanvāthā अतनुवथाम् atanvāthām अतनुथम् atanvāthām

3. अतनुत् atanvata अतनुताम् atanvatām अतनुन्त atanvanta.

1. अक्रीणी अक्रिणि अक्रीणीवहि अक्रिनिवहि अक्रीणीमहि अक्रिनिमहि
 2. अक्रीणीथाः अक्रिनिथः अक्रीणीथाम् अक्रिनिथाम् अक्रीणीथम् अक्रिनिथम्
 3. अक्रीणीत अक्रिणीता अक्रीणीताम् अक्रिणीताम् अक्रीणीत अक्रिणीता.
 1. आदि अदि आदिवहि अदिवहि आदिवहि अदिवहि
 2. आद्याः अदिथः आद्याथाम् अदिथाम् आद्याथम् अदिथम्
 3. आत अदिता आदिताम् अदिताम् आत अदिता.
 1. अजुह्वि अजुह्वि अजुह्विवहि अजुह्विवहि अजुह्विमहि अजुह्विमहि
 2. अजुहुथाः अजुह्विथः अजुहुथाथाम् अजुह्विथाम् अजुहुथम् अजुह्विथम्
 3. अजुहुत अजुह्विता अजुहुताथाम् अजुह्विताम् अजुहुत अजुह्विता.
 1. अरुन्धि अरुन्धि अरुन्धिवहि अरुन्धिवहि अरुन्धिमहि अरुन्धिमहि
 2. अरुन्धाः अरुन्धिथः अरुन्धाथाम् अरुन्धिथाम् अरुन्धुथम् अरुन्धिथम्
 3. अरुन्ध अरुन्धिता अरुन्धाथाम् अरुन्धिथाम् अरुन्धत अरुन्धिता.

Классическое.

Parasmai-pada

1. omgrauṣ: इयम् ijam इ: ix इत् it इव iva इतम् itam इताम् itam

इम ima इत ita इयु: iyx

1. भवेयम् bhabejam भवेव bhabeva भवेम bhabeṃma

2. भवे: bhabeḥ भवेतम् bhabetam भवेत् bhaveta

3. भवेत् bhavet भवेताम् bhavetaṃ भवेयु: bhabejyx

1. तदेयम् tadejam तदेव tadeva तदेम tadeṃma

2. तदे: tadeḥ तदेतम् tadetam तदेत् tadereta

3. तदेत् taderet तदेताम् taderetaṃ तदेयु: tadejyx

1. दीक्षेयम् dīkṣejam दीक्षेव dīkṣeva दीक्षेम dīkṣeṃma

2. दीक्षे: dīkṣeḥ दीक्षेतम् dīkṣetam दीक्षेत् dīkṣeta

3. दीक्षेत् dīkṣet दीक्षेताम् dīkṣetaṃ दीक्षेयु: dīkṣejyx

1. चोरयेयम् corajeam चोरयेव corajeva चोरयेम corajeṃma

2. चोरये: corajeḥ चोरयेतम् corajetam चोरयेत् corajeta

3. चोरयेत् corajet चोरयेताम् corajetaṃ चोरयेयु: corajejyx

Longmans: याम् jāu या: jāx यात् jā | याव jāva यातम् jāram

याताम् jātām | यामjāma यातjāra यु: jyx

1 सुनुयाम् cyuyjām सुनुयाव cyuyjāva सुनुयाम cyuyjāma

2 सुनुया: cyuyjāx सुनुयातम् cyuyjātam सुनुयात cyuyjāra

3 सुनुयात् cyuyjār सुनुयाताम् cyuyjātām सुनुयु: cyuyjyx

1 तनुयाम् tanyjām तनुयाव tanyjāva तनुयाम tanyjāma

2 तनुया: tanyjāx तनुयातम् tanyjātam तनुयात tanyjāra

3 तनुयात् tanyjār तनुयाताम् tanyjātām तनुयु: tanyjyx

1 क्रीणीयाम् krīṇijām क्रीणीयाव krīṇijāva क्रीणीयाम krīṇijāma

2 क्रीणीया: krīṇijāx क्रीणीयातम् krīṇijātam क्रीणीयात krīṇijāra

3 क्रीणीयात् krīṇijār क्रीणीयाताम् krīṇijātām क्रीणीयु: krīṇijyx

1 अद्याम् adjām अद्याव adjāva अद्याम् adjāma

2 अद्या: adjāx अद्यातम् adjātam अद्यात adjāra

3 अद्यात् adjār अद्याताम् adjātām अद्यु: adjyx

1 जुहुयाम् juyajām जुहुयाव juyajāva जुहुयाम juyajāma

2 जुहुया: juyajāx जुहुयातम् juyajātam जुहुयात juyajāra

3 जुहुयात् juyajār जुहुयाताम् juyajātām जुहुयु: juyajyx

1 रुन्ध्याम् pyndhājām रुन्ध्याव pyndhājāva रुन्ध्याम् pyndhājāma

2 रुन्ध्या: pyndhājāx रुन्ध्यातम् pyndhājātam रुन्ध्यात pyndhājāra

3 रुन्ध्यात् pyndhājār रुन्ध्याताम् pyndhājātām रुन्धु: pyndhājyx

Ātmane naqa.

Longmans: इय jā इया: iṅxāx इत ita | इविहि ibaxi इयायाम्

jāṅtām इयाताम् jāṅtām | इमहि imaxi इधुम् idhavam इरन् ipan

1 मवेय ḍxabeja मवेविहि ḍxabevaxi मवेमहि ḍxabemaxi

2 मवेया: ḍxabeṅxāx मवेयायाम् ḍxabejāṅtām मवेधुम् ḍxavedhavam

3 मवेत ḍxabeṅa मवेयाताम् ḍxabejāṅtām मवेरन् ḍxabeṅan.

1. तुदेय *mydeja* तुदेवहि *mydebaxi* तुदेमहि *mydemaxi*
 2. तुदेथाः *mydetxāx* तुदेयायाम् *mydejāṛxām* तुदेध्वम् *mydedxvam*
 3. तुदेत *mydeta* तुदेयाताम् *mydejāṛām* तुदेरन् *mydepan*
 1. दीव्येय *ḍibjeja* दीव्येवहि *ḍibjebaxi* दीव्येमहि *ḍibjemaxi*
 2. दीव्येथाः *ḍibjetxāx* दीव्येयायाम् *ḍibjejāṛxām* दीव्येध्वम् *ḍibjedxvam*
 3. दीव्येत् *ḍibjeta* दीव्येयाताम् *ḍibjejāṛām* दीव्येरन् *ḍibjepan*
 1. चोरयेय *ropajeja* चोरयेवहि *ropajebaxi* चोरयेमहि *ropajemaxi*
 2. चोरयेथाः *ropajetxāx* चोरयेयायाम् *ropajejāṛxām* चोरयेध्वम् *ropajedxvam*
 3. चोरयेत् *ropajeta* चोरयेयाताम् *ropajejāṛām* चोरयेरन् *ropajepan*
- Longman*: ईय *ija* ईथाः *itxāx* ईत *ita* | ईवहि *ibaxi* ईयायाम् *iāṛxām*
 ईयाताम् *iāṛām* | ईमहि *imaxi* ईध्वम् *idxvam* ईरन् *ipran*.
1. सुन्वीय *cyṇvija* सुन्वीवहि *cyṇvibaxi* सुन्वीमहि *cyṇvimaxi*
 2. सुन्वीथाः *cyṇvitxāx* सुन्वीयायाम् *cyṇvijāṛxām* सुन्वीध्वम् *cyṇvidxvam*
 3. सुन्वीत् *cyṇvita* सुन्वीयाताम् *cyṇvijāṛām* सुन्वीरन् *cyṇvipran*.
 1. तन्वीय *tanvija* तन्वीवहि *tanvibaxi* तन्वीमहि *tanvimaxi*
 2. तन्वीथाः *tanvitxāx* तन्वीयायाम् *tanvijāṛxām* तन्वीध्वम् *tanvidxvam*
 3. तन्वीत् *tanvita* तन्वीयाताम् *tanvijāṛām* तन्वीरन् *tanvipran*.
 1. क्रीणीय *krīṇija* क्रीणीवहि *krīṇibaxi* क्रीणीमहि *krīṇimaxi*
 2. क्रीणीथाः *krīṇitxāx* क्रीणीयायाम् *krīṇijāṛxām* क्रीणीध्वम् *krīṇidxvam*
 3. क्रीणीत् *krīṇita* क्रीणीयाताम् *krīṇijāṛām* क्रीणीरन् *krīṇipran*
 1. अदीय *adīja* अदीवहि *adībaxi* अदीमहि *adīmaxi*
 2. अदीथाः *aditxāx* अदीयायाम् *adijāṛxām* अदीध्वम् *adidxvam*
 3. अदीत् *adīta* अदीयाताम् *adijāṛām* अदीरन् *adīpan*.
 1. जुह्वीय *ṣyṇvija* जुह्वीवहि *ṣyṇvibaxi* जुह्वीमहि *ṣyṇvimaxi*
 2. जुह्वीथाः *ṣyṇvitxāx* जुह्वीयायाम् *ṣyṇvijāṛxām* जुह्वीध्वम् *ṣyṇvidxvam*
 3. जुह्वीत् *ṣyṇvita* जुह्वीयाताम् *ṣyṇvijāṛām* जुह्वीरन् *ṣyṇvipran*.

- 57
1. रुन्तीय pyndxiā रुन्तीवाह् pyndxi vahi रुन्तीमाहि pyndxi mahi
 2. रुन्तीयाः pyndxiōxā रुन्तीयाथाम् pyndxi jēthām रुन्तीध्वम् pyndxi dhvam
 3. रुन्तीत pyndxi ra रुन्तीयाताम् pyndxi jātām रुन्तीरन् pyndxi ran

Повелительное

Нарасмайна

longines: आनि āni — तु, ए | अब aba तम् tam ताम् tām | अम ama
त रा लु न्य |

1. भवति bhavāni भवति bhavāba भवति bhavāma
2. भव bhava भवतम् bhavatām भवत bhavata
3. भवतु bhavatū भवताम् bhavatām भवन्तु bhavantu

1. तुदति tydāni तुदाव tydāba तुदाम tydāma

2. तुद tyda तुदतम् tydatām तुदत tydata

3. तुदतु tydatū तुदताम् tydatām तुदन्तु tydantu

1. दीवति dvāni दीवाव dvāba दीवाम dvāma

2. दीव dvā दीवतम् dvatām दीवत dvata

3. दीवतु dvatū दीवताम् dvatām दीवन्तु dvantu

1. चोरयति ropāni चोरयाव ropāba चोरयाम ropāma

2. चोरय ropaja चोरयतम् ropajatām चोरयत ropajata

3. चोरयतु ropajātū चोरयताम् ropajatām चोरयन्तु ropajantu

2 omēnē: आनि āni हि xi तु, ए | अब aba तम् tam ताम् tam |

आम āma त रा जन्तु antū.

1. सुनति cyñāni सुनवाव cyñāba सुनवाम cyñāma

2. सुनु cyñy सुनुतम् cyñyām सुनुत cyñyata

3. सुनोतु cyñyātū सुनुताम् cyñyām सुन्वन्तु cyñvantu

1. तनवति tanavāni तनवाव tanavāba तनवाम tanavāma

2. तनु tany तनुतम् tanyām तनुत tanyata

3. तनोतु tanyātū तनुताम् tanyām तन्वन्तु tanvantu

1 क्रीणानि *krīṇāni* क्रीणाव *krīṇāva* क्रीणाम *krīṇāma*

2 क्रीणीहि *krīṇāhi* क्रीणीतम् *krīṇātam* क्रीणीत *krīṇāta*

3 क्रीणातु *krīṇāt* क्रीणीताम् *krīṇātām* क्रीणन्तु *krīṇantu*

1 अदाति *adāti* अदाव *adāva* अदाम *adāma*

2 अद्वि *adāhi* अतम् *adātam* अत *adāta*

3 अतु *adāt* अताम् *adātām* अवन्तु *adāntu*

1 जुह्वानि *juhvaṇi* जुह्वाव *juhvāva* जुह्वाम *juhvāma*

2 जुहुहि *juhvaṇi* जुहुतम् *juhvatām* जुहुत *juhvata*

3 जुहोतु *juhvat* जुहुताम् *juhvatām* जुहुन्तु *juhvantu*

1 रुण्चाति *ruṇḍāti* रुण्चाव *ruṇḍāva* रुण्चाम *ruṇḍāma*

2 रुंक्ष *ruṇḍāhi* रुंक्षम् *ruṇḍātām* रुंक्ष *ruṇḍāta*

3 रुण्क्षु *ruṇḍāhi* रुंक्षाम् *ruṇḍātām* रुंक्षन्तु *ruṇḍāntu*

Ammaṇe naḡa

Ammaṇe naḡa: ए e स्व चा ताम् *tām* | अवहै *avahai* इधाम् *itxām*

इताम् *itām* | अमहै *amahai* अमम् *amam* नानाम् *namām*

1 भवै *bhavai* भवावहै *bhavāvahai* भवामहै *bhavāmahai*

2 भवस्व *bhavasva* भवेधाम् *bhavetxām* भवध्वम् *bhavādhvam*

3 भवताम् *bhavatām* भवेताम् *bhavetām* भवन्ताम् *bhavāntām*

1 त्वे *tvai* त्वावहै *tvāvahai* त्वामहै *tvāmahai*

2 त्वस्व *tvasva* त्वेधाम् *tvetxām* त्वध्वम् *tvādhvam*

3 त्वताम् *tvatām* त्वेताम् *tvetām* त्वन्ताम् *tvāntām*

1 दीव्यै *divyāi* दीवावहै *divyāvahai* दीव्यामहै *divyāmahai*

2 दीव्यस्व *divyasva* दीव्येधाम् *divyetxām* दीव्यध्वम् *divyādhvam*

3 दीव्यताम् *divyatām* दीव्येताम् *divyetām* दीव्यन्ताम् *divyāntām*

1 चोरयै *copajai* चोरयावहै *copajāvahai* चोरयामहै *copajāmahai*

2 चोरयस्व *copajasva* चोरयेधाम् *copajetxām* चोरयध्वम् *copajādhvam*

3 चोरयताम् *copajatām* चोरयेताम् *copajetām* चोरयन्ताम् *copajāntām*

Comyous: है ai स्व cba ताम् atām | माव है āvaxai जायाम् ātaxām
जाताम् ātām | आम है āmahai अयम् āvām अताम् ātām .

1 सुनवे cunavai सुनवाव है cunavāvaxai सुनवाम है cunavāmahai

2 सुनुषु cunuyiva सुनुषायाम् cunvātām सुनुषुम् cunvādvām

3. सुनुताम् cunuyatām सुनुताताम् cunvātām सुनुताताम् cunvātām .

1 तनवे tanavai तनवाव है tanavāvaxai तनवाम है tanavāmahai

2 तनुषु tanuyiva तनुषायाम् tanvātām तनुषुम् tanvādvām

3. तनुताम् tanuyatām तनुताताम् tanvātām तनुताताम् tanvātām .

1 क्रीणे kṛīṇai क्रीणाव है kṛīṇāvaxai क्रीणाम है kṛīṇāmahai

2 क्रीणीषु kṛīṇīṣva क्रीणीषायाम् kṛīṇātām क्रीणीषुम् kṛīṇādvām

3. क्रीणीताम् kṛīṇītām क्रीणीताताम् kṛīṇātām क्रीणीताताम् kṛīṇātām

1 अवै avai अववाव है avāvaxai अववाम है avāmahai

2 अत्स avcva अववायाम् avātām अत्सम् avādvām

3. अवताम् avatām अवताताम् avātām अवताताम् avātām

1 जुहवे juhavai जुहवाव है juhavāvaxai जुहवाम है juhavāmahai

2 जुहुषु juhuyiva जुहुषायाम् juhvatām जुहुषुम् juhvādvām

3. जुहुताम् juhuyatām जुहुताताम् juhvatām जुहुताताम् juhvatām .

1 रुण्यै ruṇadkai रुणयाव है ruṇadkavāvaxai रुणयाम है ruṇadkāmāmahai

2 रुंत्स ruṇyocva रुंत्सायाम् ruṇdātām रुंत्सम् ruṇdādvām

3. रुंत्ताम् ruṇdātām रुंत्ताताम् ruṇdātām रुंत्ताताम् ruṇdātām .